

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

28

ARC DE TRIUMF
LA PORȚILE LUMINII

Strictul necesar
Într-o generație
cât în secole

FEBRE PE TROPICE

Anul XIV nr. 28 (528) — 10 iulie 1965

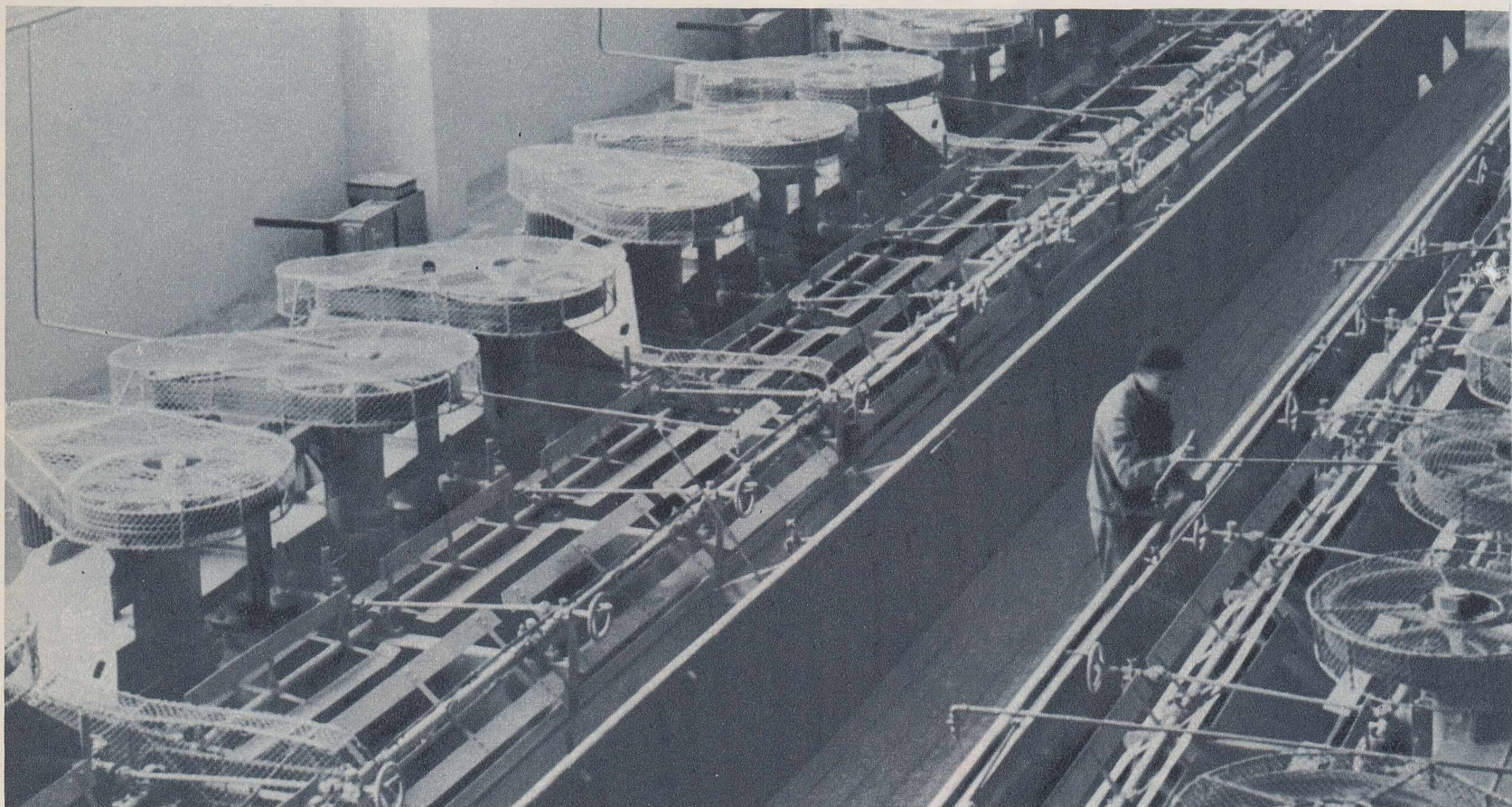

6072 SL

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI
AL IV-LEA AL PARTIDULUI

ZILE DE NESTĂVILIT AVÎNT

AUTOMATIZAREA — UNELE PROBLEME ACTUALE ȘI DE PERSPECTIVĂ *

Oamenii muncii din țara noastră participă cu însuflețire la dezbaterea proiectelor de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al partidului și a proiectului de Constituție a Republicii Socialiste România, manifestându-și adevărată aderență față de politica partidului nostru.

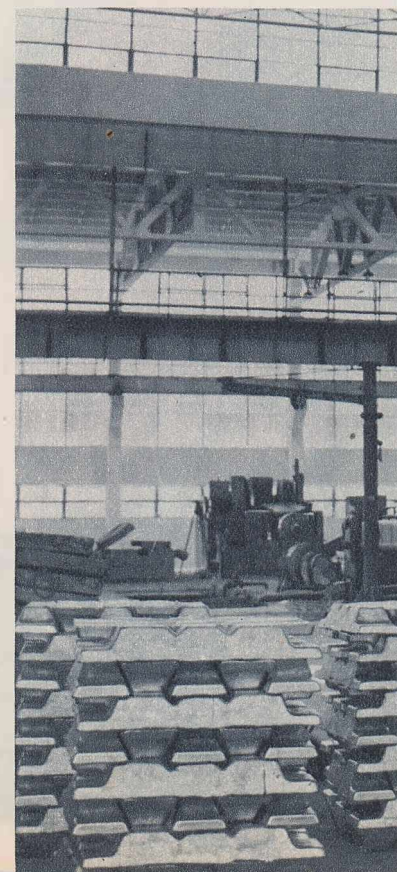
În aceste zile de nestăvilit avânt creator noi și importante succese în producție au fost obținute în cadrul întrecerii socialiste; de asemenea, în cinstea apropiatului Congres al partidului au fost date în funcțiune înainte de termen o serie de mari obiective industriale ale planului de șase ani.

În epoca noastră știința a devenit o forță directă de producție: nu se mai poate concepe un proces tehnologic care să se desfășoare la nivelul tehnicii moderne fără o bază științifică corespunzătoare. Pe de o parte, tehnica utilizează tot mai mult rezultatele științei, pe de altă parte, aceasta din urmă găsește în tehnică un izvor de inspirație, precum și metodele cu ajutorul cărora își amplifică și verifică rezultatele.

Pornind de la această constatare a legității obiective de dezvoltare a societății, proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului trasează, ca o sarcină de bază, planului economic pe anii 1966-1970 promovarea progresului tehnic în toate domeniile de activitate, extinderea mecanizării și automatizării, înzestrarea economiei cu instalații la nivelul tehnicii moderne, în vederea ridicării productivității muncii și reducerii în continuare a cheltuielilor de producție.

Pentru asigurarea acestor obiective importante se prevede creșterea bazei tehnico-materiale a științei, extinderea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative corespunzător nevoilor economiei naționale, ca și dezvoltarea învățământului pentru formarea și perfecționarea cadrelor de specialiști, ridicarea nivelului de pregătire profesională a muncitorilor și cadrelor tehnice.

Epoca noastră se caracterizează, printre altele, prin avântul ciberneticii, care intervine practic în toate domeniile de activitate, în special prin automatizare. Dar prin cibernetică automatizarea și mecanizarea depășesc sfera

CREATOR

producției industriale, intrând și în sfera activității intelectuale.

Marele public cunoaște experiențele de traducere automată și știe, de exemplu, că, încă din anul 1962, la Timișoara s-au realizat cu calculatorul MECIPT primele traduceri din limba engleză în limba română.

S-ar mai putea aminti și de tendința permanentă — observată pe plan mondial — spre mecanizarea și automatizarea muncilor administrative. Aceste munci, care îmbracă aspecte foarte diverse și sînt de obicei extrem de migăloase, pot fi astăzi înfăptuite cu ajutorul mașinilor cu cartele perforate. O serie de operații care se efectuează la CEC, de exemplu, ar putea fi preluate de mașini automate.

La fel în sectorul muncii de planificare calculatoarele electronice pot aduce un aport deosebit de prețios. Cibernetica economică face posibilă rezolvarea științifică a problemelor de planificare și, în general, a numeroase probleme de economie concretă. Datorită vitezei foarte mari de lucru — la unele mașini: două milioane de operații pe secundă — astăzi a devenit cu puțință ca, într-un ritm relativ scurt, să se verifice mai

La secția de montaj general a uzinelor „Semănătoarea” brigada condusă de Radu Lache se preocupă îndeaproape de atingerea indicilor calitativi prevăzuți de proiectanți pentru noul tip de combine C.T. 2R, intrate recent în producție.

multe variante de planuri, alegîndu-se acel plan care conduce la performanțe optime, fie că este vorba de un plan de investiții capitale sau de planificarea optimă a transporturilor, de însăși muncii optime etc.

Automatizarea intervine astăzi cu succes și în majoritatea proceselor industriale.

În unele cazuri este vorba de mașini individuale — de exemplu, un strung. La ultima Expoziție a realizărilor economiei naționale din R.P.R. s-a putut urmări funcționarea unui strung automat care prelucra piesele singur, pe baza unui program înregistrat pe bandă magnetică.

La noi în țară automatizarea intervine și la procese complexe, cum ar fi conducerea cu ajutorul calculatoarelor electronice a laminatoarelor, optimizarea proceselor în industria chimică etc.

Proiectul de Directive prevede automatizarea pe scară tot mai largă a proceselor continue de producție, în special în industria siderurgică și de prelucrare a țelului, în industria energiei electrice, chimică, a materialelor de construcții, în transporturile pe calea ferată și în telecomunicații. Fără îndoială că aceasta va duce la ridicarea considerabilă a productivității muncii în aceste sectoare. Este o datorie a specialiștilor, a tuturor oamenilor muncii, să-și dea contribuția la realizarea în practică a acestor prevederi de foarte mare însemnătate.

Expresie a gândirii profund științifice, bazată pe cunoașterea legităților care guvernează dezvoltarea societății, proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în anii 1966-1970 constituie piatra unghiulară a înfloririi țării noastre în această perioadă.

Prof. univ. Edmond NICOLAU

noastre, de lăzarea unor serii tipizate de subansamble ale instalațiilor de foraj prin a căror combinare să se poată obține mai multe tipuri de utilaje, vom îmbunătăți în continuare calitatea sapeilor de foraj.

Toate acestea și multe alte preocupări ale muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor noștri arată că în uzina „1 Mai” din Ploiești grija pentru nou se află pe primul plan. Ne vom strădui să îndeplinim cum se cuvine sarcinile ce ne revin, astfel ca uzina noastră să fie la înălțimea prestigiului pe care și l-a cucerit.

Ing. Gheorghe PETRESCU
director tehnic al uzinelor
„1 Mai”-Ploiești

UN PUTERNIC FACTOR MOBILIZATOR

Vîrstnici și tineri, trăim timpuri de neîmormurată mîndrie.

Pe filele istoriei țării noastre sînt înscrise, cu începere din 23 August 1944, realizările mărețe îndeplinite an de an prin munca poporului, condus de partid.

Aceste succese sînt consacrate în documentele aflate în aceste zile în dezbaterile întregului popor:

Proiectele de Directive, ce vor fi supuse celui de-al IV-lea Congres al partidului: înfățișînd imaginea grandioasă a marilor progrese realizate pînă azi de poporul nostru condus de partid, Directivele trasează totodată programul de înflorire și continuă prosperitate a patriei noastre socialiste în etapa viitoare.

Proiectul de Constituție, care înscrie în istoria României una din cele mai glorioase pagini: consfințirea victoriei depline a socialismului în țara noastră — Republica Socialistă România.

Cei care am trăit o parte a vieții sub regimul burghez-moșieresc ne dăm mult mai puternic seama că aceste impetuozе realizări care au ridicat țara noastră, într-un timp relativ scurt, pe treapta celor mai înaintate țări din lume au putut fi îndeplinite de poporul nostru numai sub conducerea unui asemenea partid înțelept, ca acela care ne-a condus pe drumul eliberării și-apoi ne-a mobilizat la înălțarea edificului socialist.

Cu cîtă mîndrie poporul nostru vede statornic în Constituția țării că sîntem un „stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar”; că teritoriul țării noastre „este inalienabil și indivizibil”; că „întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa”.

Și totodată cu cîtă încredere și devotament poporul nostru aderă unanim la consfințirea, în noua Constituție, a rolului Partidului Comunist Român ca forță politică conducătoare a întregii noastre societăți — rol care a pătruns în conștiința fiecărui român.

Prevederile proiectului noii Constituții constituie un puternic factor mobilizator, căci fiecare articol, fiecare prevedere are un puternic suport, o garanție materială.

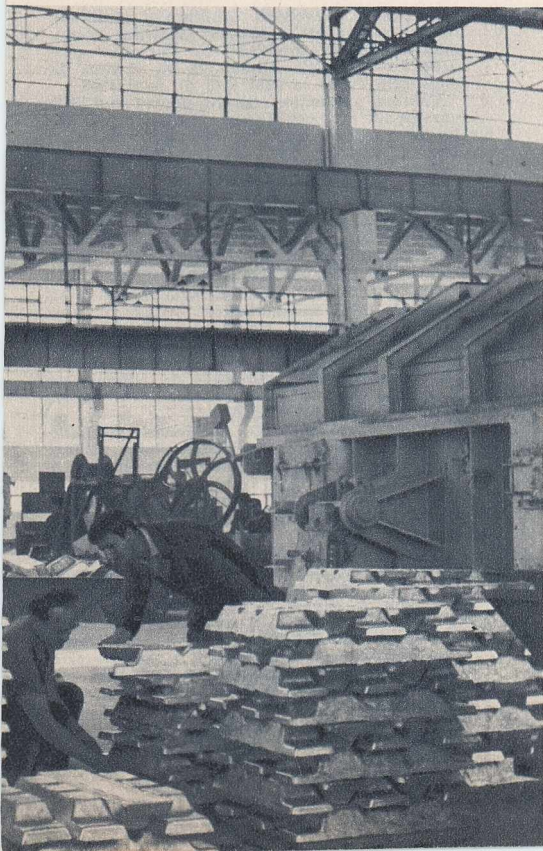
Statuînd marile și fundamentale drepturi cetățenești, proiectul de Constituție prevede totodată și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor, printre care: „apărarea patriei este datorita sfîntă a fiecărui cetățean al Republicii Socialiste România”.

Această prevedere a proiectului de Constituție își are garanția în grija pe care parti-

(Continuare în pag. 4)

S-a anunțat darea în exploatare a complexului minier Moldova Nouă, care va pune în valoare importante rezerve de minereuri cuprifere și de pirită. Fotografia înfățișează una din liniile de celule de flotajie ale uzinei de preparare, cu ajutorul căreia se obțin concentratele de minereuri.

Nu demult, la noul combinat industrial de la Slatina, care va livra economiei naționale însemnate cantități de aluminiu și aliaje de aluminiu, a fost predată la recepție prima șarjă de plăci metalice.

LA ÎNĂLȚIMEA PRESTIGIULUI CUCERIT

Mai puțin cunoscute în afara cercurilor de specialiști și puse oarecum în umbră de renumele unor produse într-adevăr cu faimă pe care le-am livrat pînă acum — instalațiile de foraj 4 LD, 3 DH 200-A etc. — restul produselor noastre, totalizînd zeci de repere, solicită din plin, în uzina noastră, eforturile unei importante părți a colectivului de muncitori, ingineri și tehnicieni. Fabricăm în prezent instalații complexe cum ar fi agregatele de pompa și cimentare la sonde, sape cu role de diferite tipuri și dimensiuni, o întregă serie de alte utilaje petroliere pe care ne străduim continuu să le investim cu calități tehnice și funcționale din ce în ce mai bune.

Recenta vizită în uzina noastră a conducătorilor de partid și de stat, vizită care ne-a găsit în plină activitate pentru traducerea în viață a angajamentelor luate în cinstea Congresului partidului, ne-a dat un nou imbold în muncă, ne-a însuflețit și mai mult în strădania noastră de a întîmpina cum se cuvine mărețul eveniment. Avem în față un vast program — proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naționale. Sarcinile izvorite din prevederile acestui document care ne privesc pe noi, constructorii de utilaje petroliere, sînt importante. În urma dezbaterilor pe marginea acestor sarcini am elaborat un plan complex de măsuri prin aplicarea cărora sîntem convinși că vom atinge obiectivele fixate. Ne vom preocupa în continuare de lărgirea sortimentelor produselor

ZILE DE NESTĂVILIT AVINT CREATOR

În Bărăgan secerișul e în plină desfășurare. La Brănești, raionul Lehliu, recolta medie la hectar pe suprafața recoltată pînă în prezent depășește 2200 kg. 29 de combine ale S.M.T. Hagiești lucrează pînă seara tîrziu pentru ca cele 1350 ha cu grîu să fie recoltate în cel mai scurt timp.

ELECTROPUTEREA OLTENIEI

N-a trecut decît un deceniu și jumătate de cînd se întemeia, la Craiova, prima mare uzină oltenească și una din cele mai mari în domeniul electrotehnicii din țară: „Electroputere”. Numele ei avea să devină repede cunoscut, ridicîndu-se astăzi la rangul unui adevărat simbol investit de viață cu o puternică rezonanță.

Niciodată însă acest nume nu a avut un sunet atît de profund ca în zilele acestea. La Conferința organizației regionale de partid nu numai reprezentanții celei-brei uzine, ci, alături de ei, țărani și constructori au vorbit cu mîndrie despre marele spor de electroputere ce-l va dobîndi Oltenia potrivit perspectivelor pe care i le deschid cele două proiecte de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului.

„Electroputere” — uzina — înseamnă astăzi, raportată la scara industriei electrotehnice naționale, 95% din producția de transformatori, 44% din cea de generatori și 25% din producția de motoare electrice.

„Electroputere” — uzina — va dubla în 1970 producția anului 1965.

Producția de energie electrică a Olteniei din 1975 va egala aproape actuala producție de electricitate a întregii noastre țări.

Focarele uriașe de lumină ce vor fi construite în regiunea Oltenia vor concentra energiile Dunării albastre, captate de hidrocentrala de la Porțile de Fier, limbile de flacără ale metanului rotînd generatoarele de la termocentrala de lângă Craiova sau incandescențele mocnîte ale cărbunilor de la Rovinari izbucnind într-o nouă termocentrală care deocamdată ființează doar în cifrele grandioase dar atît de certe ale proiectelor. Fiecare dintre cele trei centrale va îmbogăți zestrea de electricitate a țării cu cîte 1 000 000 de kilowați putere instalată.

Doi dintre mesagerii acestor impresionante realități viitoare, inginerii Nicolae Mănescu, director general al Complexului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, și Mihai Liculescu, inginer șef al fabricii de transformatori de la „Electroputere”, au ținut, în cuvîntul lor la Conferință, să facă o precizare: o mare parte din utilajele pentru aceste centrale vor fi produse în Republica Socialistă România.

Care este izvorul din care, adăpîndu-se, o regiune ca Oltenia, altădată proverbială prin înapoierea ei economică, devine într-un timp record o uriașă centrală electrică a țării?

Izvorul acesta pururi nesecat și dăcător de putere ni-l indică, încă o dată, cu autoritatea logică a noilor și hotărîtoarelor înfăptuiri sociale, proiectul Constituției Republicii Socialiste România.

„Întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa.

Puterea poporului se întemeiază pe alianța muncitorească-țărănească. În strînsă unire, clasa muncitoare — clasa conducătoare în societate, țărănimea, intelectualitatea, celelalte categorii de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, construiesc orînduirea socialistă, creînd condițiile trecerii la comunism”.

Nicolae STOIAN

dul o poartă armatei noastre și dotării ei, în tradițiile de luptă ale armatei noastre, în conștiința fiecărui militar pătruns de îndatorirea de onoare de a sta de strajă suveranității, independenței și integrității teritoriale a patriei noastre, cuceririlor revoluționare ale poporului nostru. Totodată ea reprezintă întru chiparea năzuințelor poporului român, devotat trup și suflet cauzei socialismului, păcii și prieteniei între popoare.

Radu D. RUSESCU
general-colonel în rezervă

DREPTUL NOSTRU LA MUNCĂ

Am citit proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România cu marele interes al cetățeanului care trăiește în această epocă de mărețe înfăptuiri. Proiectul le reflectă în mod just și aprofundat. Dintre numeroasele articole care vorbesc despre drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor mă voi referi numai la articolul 18. „În Republica Socialistă România, cetățenii au dreptul la muncă. Fiecărui cetățean i se asigură posibilitatea de a desfășura, potrivit pregătirii sale, o activitate în domeniul economic, administrativ, social sau cultural, remunerată după cantitatea și calitatea ei. La muncă egală salariul este egal”. Porțile spre muncă sînt deschise tuturor și posibilitățile de a munci sînt, practic, nenumărate; șantierele și uzinele noi, mărețele obiective ale viitorului cincinal au nevoie de cadre bine pregătite, cărora li se pune la îndemînă tehnica cea mai avansată.

Despre felul cum se muncea înainte, despre posibilitățile de a găsi o slujbă, oricît de prost remunerată, știu doar din povestirile tovarășilor mei mai în vîrstă. Eu, însă, după ce am terminat școala profesională, n-am avut grija unui post. Am fost imediat angajat strungar la I.M.U.M.-Medgidia. Ceea ce însă vreau să adaug este expresia satisfacției mele cu privire la uriașele posibilități pe care le-am avut eu însumi și le au toți cei care vor să-și perfecționeze meseria, să ajungă, prin școlarizare și calificare, să presteze o muncă din ce în ce mai complexă. Astăzi sînt șef de atelier la uzinele „23 August” din București. Vorbind despre mine nu-i pot uita nici pe mulți dintre tovarășii mei care din șalariți auxiliari au ajuns strungari destoinici.

Articolul 18 mai vorbește și despre securitate și protecție a muncii. La noi în atelier respectarea legislației muncii e literă de lege și ea se realizează în mod concret prin buna organizare a locului de producție pentru evitarea posibilităților de accidentare, prin dotarea cu dispozitive care să ducă la crearea celor mai bune condiții de lucru.

Despre toate realizările în acest domeniu al muncii am putea scrie foarte multe pagini. În ele s-ar oglindi marea adevăr pe care-l trăim, pe care proiectul de Constituție îl consfințește ca pe o mare cucerire a clasei noastre muncitoare. Munca este o îndatorire de onoare pentru fiecare cetățean capabil de muncă.

Marin GHEORGHEȚĂ
marstru la uzinele „23 August”-București

O PRODUCȚIE ALIMENTARĂ VARIATĂ, BOGATĂ

În cadrul dezvoltării echilibrate, multilaterale și ascendente a tuturor ramurilor economiei naționale, proiectul de Directive prevede ca producția alimentară să crească în anul 1970 cu 50 la sută față de anul 1965.

Volumul producției, stabilit pentru anul 1970, corespunde prelucrării unei cantități de 1,4 milioane vagoane materii prime agricole vegetale și animale, din care întreprinderile industriei alimentare vor contracta și prelua direct, de la toate categoriile de producători, circa 1 milion vagoane — sarcină de mare răspundere, pentru realizarea căreia se cere aplicarea cu consecvență a indicațiilor partidului privitoare la statornicirea unor relații comerciale juste cu țărănimea.

Un obiectiv important al următorului plan cincinal este îmbunătățirea structurii producției alimentare. Conform proiectului de Directive, în cadrul creșterii producției alimentare de ansamblu cu 50 la sută, produsele care asigură proteinele în alimentația populației — carnea, preparatele de carne, pește, laptele, biuzeturile — vor crește pe total cu 63 la sută. De asemenea, grăsimile vegetale și animale, respectiv uleiul comestibil, untul, slămina și untura vor crește cu 66 la sută.

În scopul ușurării muncii în gospodăria casnică, producția de supe concentrate, semi-preparate culinare, precum și cea de conserve de tot felul, legume, carne, pește, fructe, va crește în medie cu 53 la sută.

Va fi extinsă fabricarea sucurilor naturale de fructe și tomate, a produselor dietetice, a produselor zaharoase și de panificație.

Proiectul de Directive prevede continuarea pe un front larg a dezvoltării și modernizării bazei tehnice de producție a industriei alimentare. Pe seama noilor capacități de producție se va obține circa 65 la sută din sporul de producție prevăzut, iar restul prin folosirea intensivă a capacității de producție existente și prin unitățile la care se prevăd lucrări de reutilizare și dezvoltare.

ZAHĂR mil tone

388

600

1965 (plan) 1970 (cca)

Volumul important de investiții și numărul mare de unități prevăzute să intre în funcțiune ne impun ca, încă de pe acum, să luăm măsuri deosebite pentru pregătirea documentațiilor și pentru asigurarea utilajelor din țară și din import. Proiectarea noilor unități o vom orienta spre acele soluții tehnice și economice care permit introducerea unui grad avansat de industrializare a construcțiilor, folosirea prefabricatelor și a elementelor tipizate, aplicarea unor metode moderne în execuție, astfel încât să scurtăm cât mai mult termenele de punere în funcțiune a obiectivelor de investiții.

Atât prin noile unități pe care le vom construi, cât și prin cele care vor fi dezvoltate și modernizate vom introduce în mod perseverent în industria alimentară tehnica nouă, caracterizată prin linii și procese tehnologice continue, cu ajutorul cărora să asigurăm produselor alimentare menținerea valorii nutritive și a vitaminelor, o calitate superioară și stabilă, un grad înalt de igienă și alți indici tehnico-economici ridicați. De asemenea, procedeele moderne de concentrare, uscare, tratare termică ne vor permite să mărim durata de conservare a produselor.

Gradul de industrializare a unei tone de materie primă va spori ca urmare a creșterii nivelului tehnic al industriei alimentare. Utilajele și tehnologiile moderne sînt factori cu ajutorul cărora vom diversifica și mai mult producția alimentară prin fabricarea unor produse și sortimente noi ca: pectină, acid citric, sucuri cremogenate, produse dietetice din legume, fructe, carne, lapte, produse de porumb, noi sortimente de înghețată, băuturi răcoritoare etc.

Orientăm măsurile noastre spre o creștere continuă a sortimentelor care sînt mai mult solicitate, spre majorarea producției livrate preambalat, spre satisfacerea cerințelor după tradițiile locale și gusturile cele mai exigente ale consumatorilor.

Din prelucrarea industrială va rezulta, la nivelul anului 1970, un volum de deșeuri lurașe pe care le vom pune la dispoziția agriculturii și a căror valoare în unități nutritive reprezintă echivalentul creșterii unui număr de 400 000 mînași.

Pentru îmbunătățirea proceselor tehnologice și a introducerii unor tehnologii noi, a lărgirii gamei de sortimente și a ridicării calității produselor conducerea Ministerului Industriei Alimentare a stabilit un complex de măsuri pentru legarea mai strînsă a activității celor două institute de cercetări alimentare de problemele concrete ale producției.

Cele arătate reprezintă numai cîteva din obiectivele asupra cărora industria alimentară își îndreaptă întreaga sa atenție în vederea realizării sarcinilor de mare răspundere ce-i revin prin proiectul de Directive. Realizările pe care le obținem în prezent, sprijinul și îndrumarea înțeleaptă pe care le primim în permanență din partea conducerii de partid și de stat constituie baza trînică a succesele noastre viitoare.

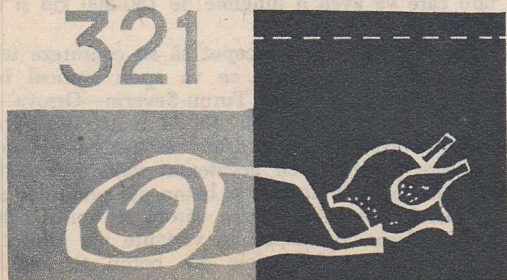
I. MUNTEANU

director al Direcției plan economic
din Ministerul Industriei Alimentare

CARNE mil tone

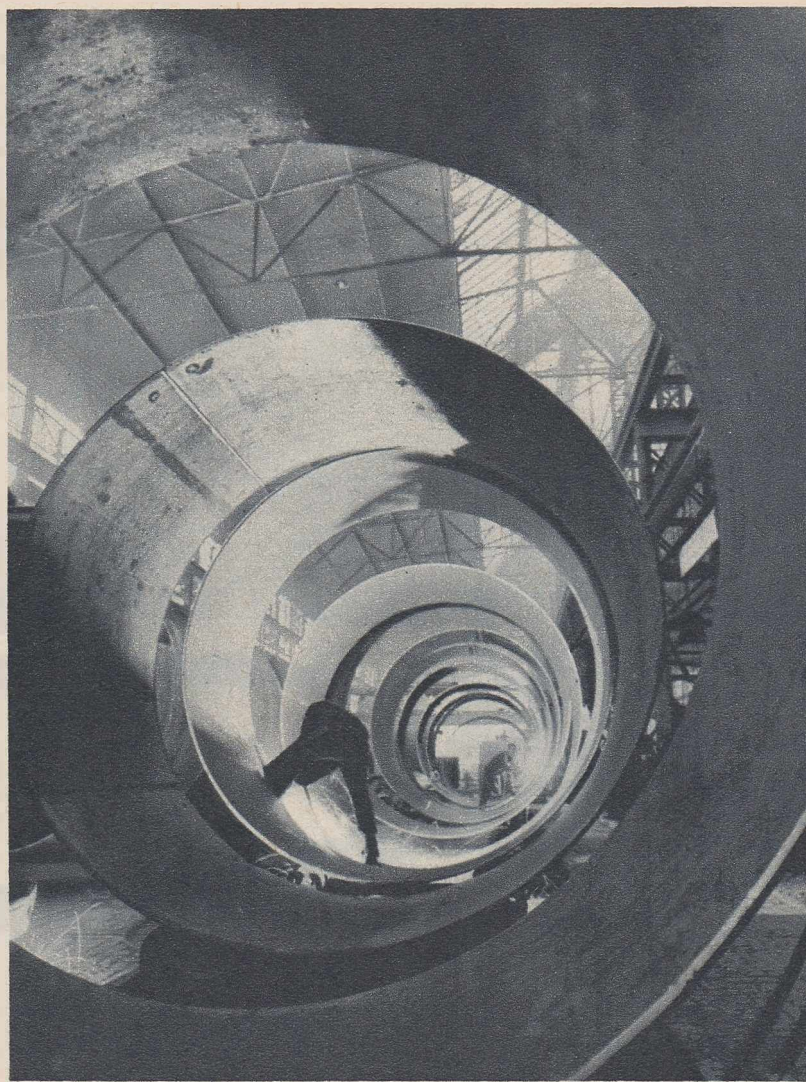
321

450-500

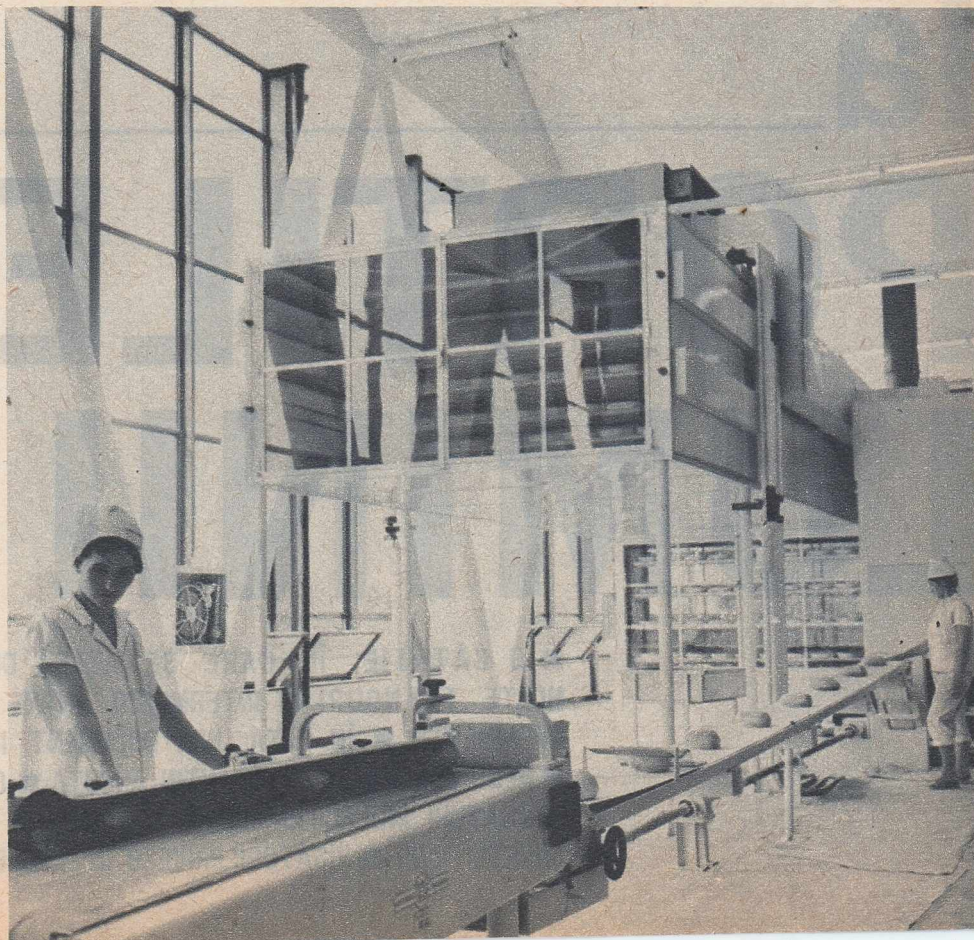
1965 (plan) 1970 (cca)

ÎNSEMNĂRI FOTOGRAFICE

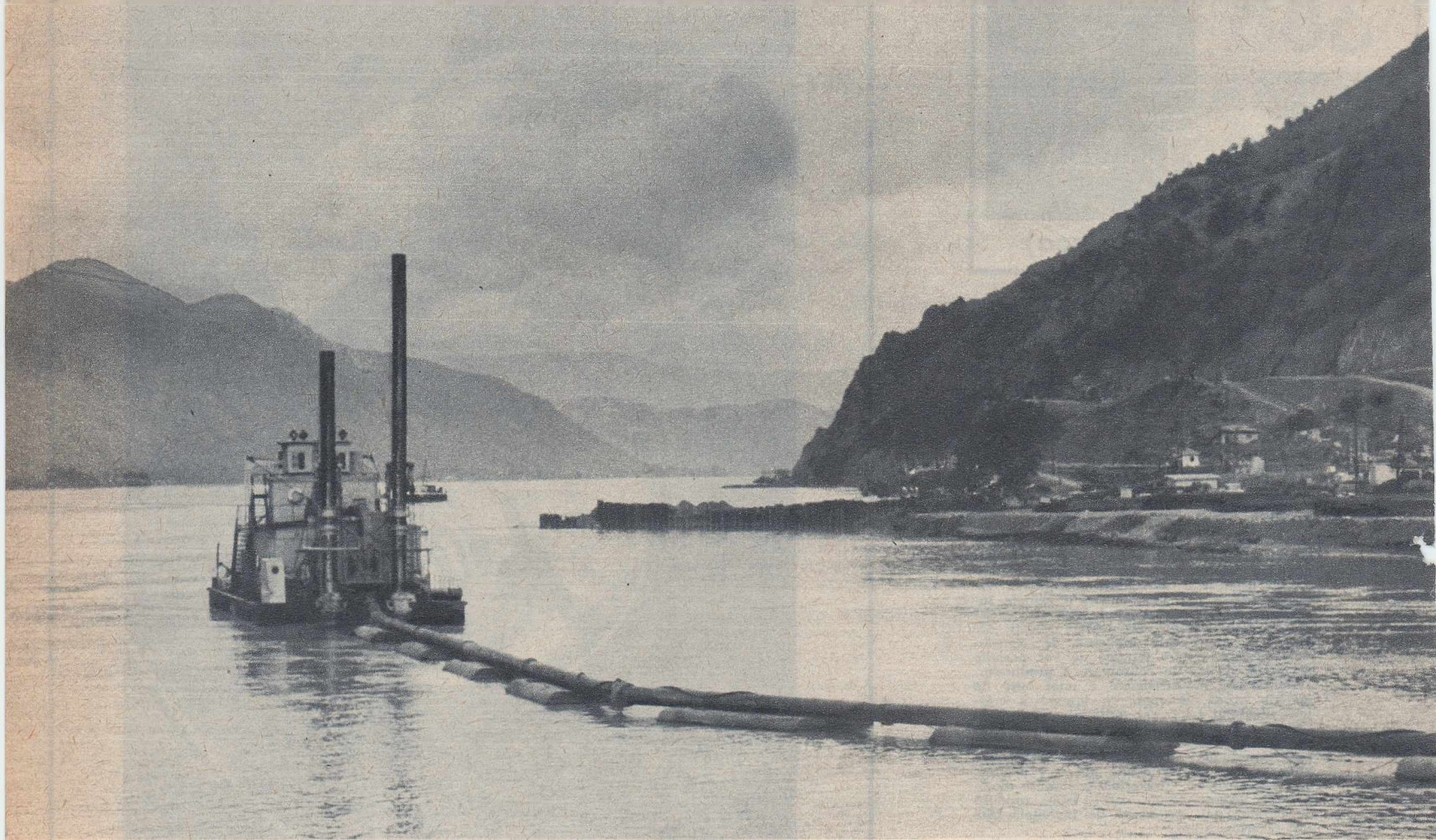

Hedy LÖFFLER - Uzina „Grivița roșie“

În București funcționează de cîteva zile o nouă întreprindere de panificație. În fotografie: aspect din secția de fabricare a pîinii, dotată cu utilaje moderne de înaltă productivitate

Arc de triumf la

PORTILE LUMINII

■ O BĂTĂLIE ÎN CARE SE ATACĂ DIN MAI MULTE FLANCURI ■ INTERMEZZO ÎNTRE DOUĂ EVENIMENTE ■ ÎN FAȚA UNUI DOCUMENT ISTORIC ■ NEDUMERIREA LUI CONSTANTIN ANCUȚA ■ CÎTEVA SEMNĂTURI INDESCIFRABILE ■ ITINERARUL VIBRO-SONETIȘTILOR ■ VISĂTORII PRIVESC ÎN PERSPECTIVĂ

Personalul 1 001 oprește în Gura Văii la 12,46'. Din vagoane coboară pasagerii sosiți din cele mai îndepărtate colțuri ale țării — majoritatea tineri — unii veseli, alții timizi, îmbrăcați ca la Oaș sau București.

Cei ce sosesc aci pentru prima dată privesc munții cu uimire, Dunărea zbătîndu-se printre „zăbrelele” Porților de Fier; devin stîngaci în forfota marelui șantier, printre nesfîrșitele coloane de autobasculante, își poartă grijuli geamantanele, întreabă de vreun cunoscut sau de biroul de angajare.

De pe înălțimea munților calcaroși de dincolo de pirul Jidoștița șantierul se arată vast și dinamic. Excavatoarele, urcate pînă la altitudini necălcate pînă nu demult de piciorul omului, lărgesc cavernele în rocă și pămînt prin locurile pe unde va fi croită șoseaua la înălțimi, cu perspectivă spre peisajul magnific al lacului de acumulare care va avea o lungime de 130-200 km și o lățime de 1,5-4 km.

Ceva mai jos a și început să se contureze terasamentele căii ferate ce va spori traficul în Gura Văii. Calea ferată Turnu-Severin—Orșova—Topleț va fi ridicată cu 30 de metri deasupra traseului existent. Noul drum de fier ce se construiește pe un teren accidentat va străbate 19 tuneluri, punțile de fier și beton ale podurilor și viaductelor, la ansamblarea cărora se aplică cele mai moderne și adaptabile variante ale arhitecturii moderne. Verticalele din beton se toarnă deocamdată la orizontal.

▲
Lucrări de dragaj în incinta șantierului.

►
Din acest perete al muntelui excavatoarele scot zilnic sute de tone de piatră.

Autobasculantele se strecoară pe drumuri, în convoaie kilometrice. Iar freacăta acestor industrial, tumultuos, în care oamenii intervertesc ceea ce natura a creat la Porțile de Fier haotic, e străbătut de glasul strident al vibrosonetelor care infig palplanșele la batardou.

La tot pasul ai impresia că asisti, că iei parte la o bătălie înverșunată, pe un front larg, unde se atacă din mai multe flancuri, cu tenacitate, după un plan strategic minuțios alcătuit pentru a garanta victoria. Planul acestei bătălii a început prin studierea cotelor Dunării înregistrate la Orșova în ultimii 125 de ani, pentru a se obține o cheie limnometrică. Lucrările topogeodezice au antrenat sute de specialiști români și iugoslavi. Rețeaua geodezică cercetată înmănunchiază 600 km pătrați pe o lungime de 250 km. Scafandrii au controlat duritatea stinicii din care se va ridica pieptul de beton al barajului devorsor: dintre toate soluțiile posibile pentru un amănunt sau altul al lucrării, proiectanții celor două țări riverane le-au ales pe cele mai bune.

Și, o dată cu definitivarea proiectelor, a început marea bătălie. Punerea în funcțiune a gigantului de la Porțile de Fier este prevăzută pentru anul 1970-1971 și reprezintă unul din principalele obiective ale viitorului cincinal. Dunărea va trece prin acest arc de triumf cu întregul cortegiu de afluenți luați prizonieri în drumul de pînă aci,

Lucian ZATTI
(Continuare în pag. 8)

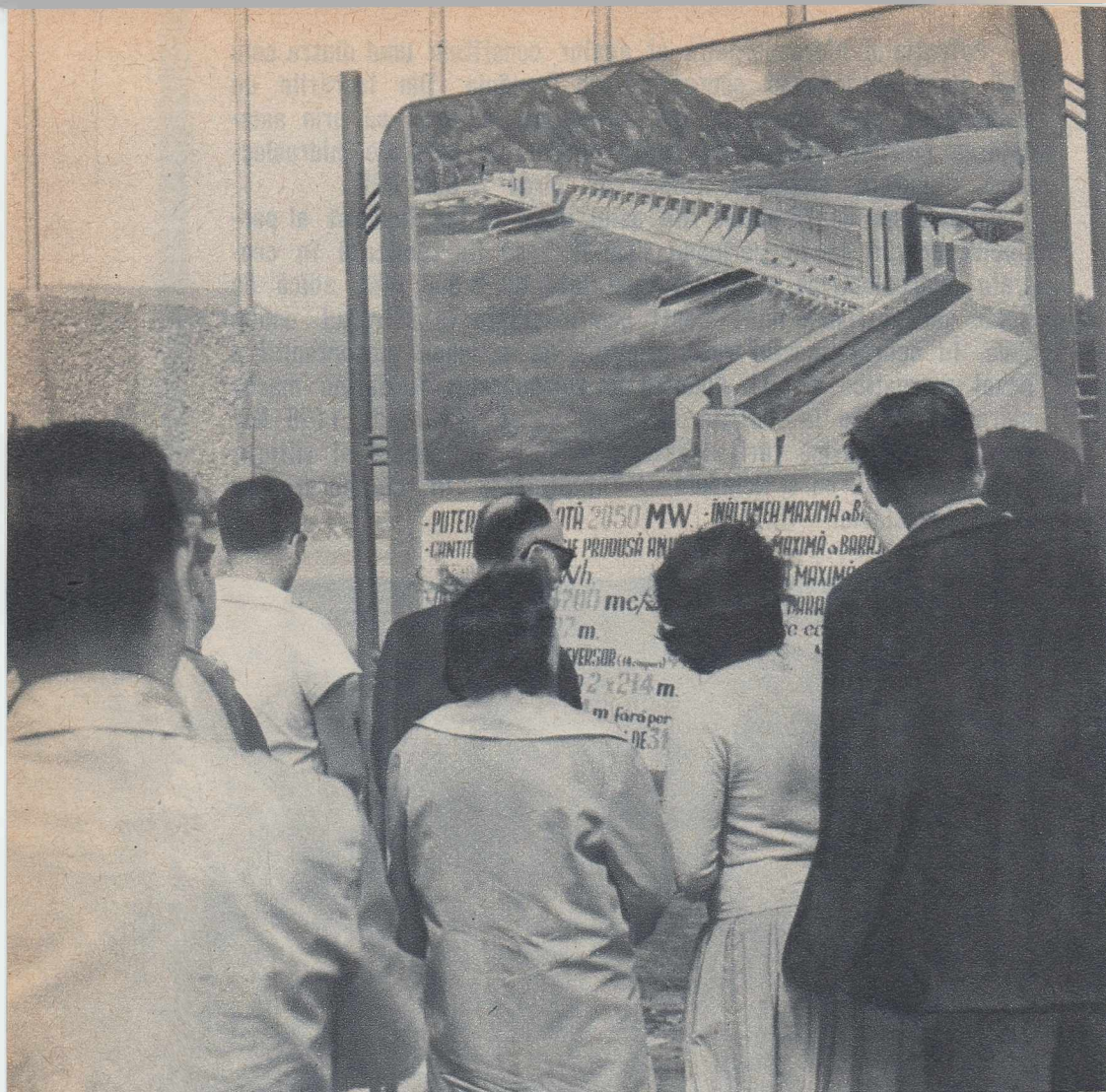
Potențialul hidroenergetic al apelor constituie unul dintre cele mai importante surse energetice din România. Din lucrările de inventariere efectuate de către specialiști rezultă că prin amenajarea râurilor noastre se poate obține, în centrale hidroelectrice, o putere instalată totală de circa 11 000 MW.

Proiectele de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al partidului prevăd ca în perioada 1966-1975 să fie realizată în centrale hidroelectrice o putere instalată de 2 860 MW, adică de peste șase ori mai mult decît cea existentă la sfîrșitul anului 1965. În cadrul acestui vast program de extindere necontenită a bazei energetice a țării noastre un rol deosebit îl deține marea hidrocentrală de la Porțile de Fier, cu o putere de 1 025 MW (partea care revine țării noastre), obiectiv de seamă al viitorului cincinal, pe care România îl înfăptuiește în colaborare cu R.S.F. Iugoslavia.

Arc de triumf la PORTILE LUMINII

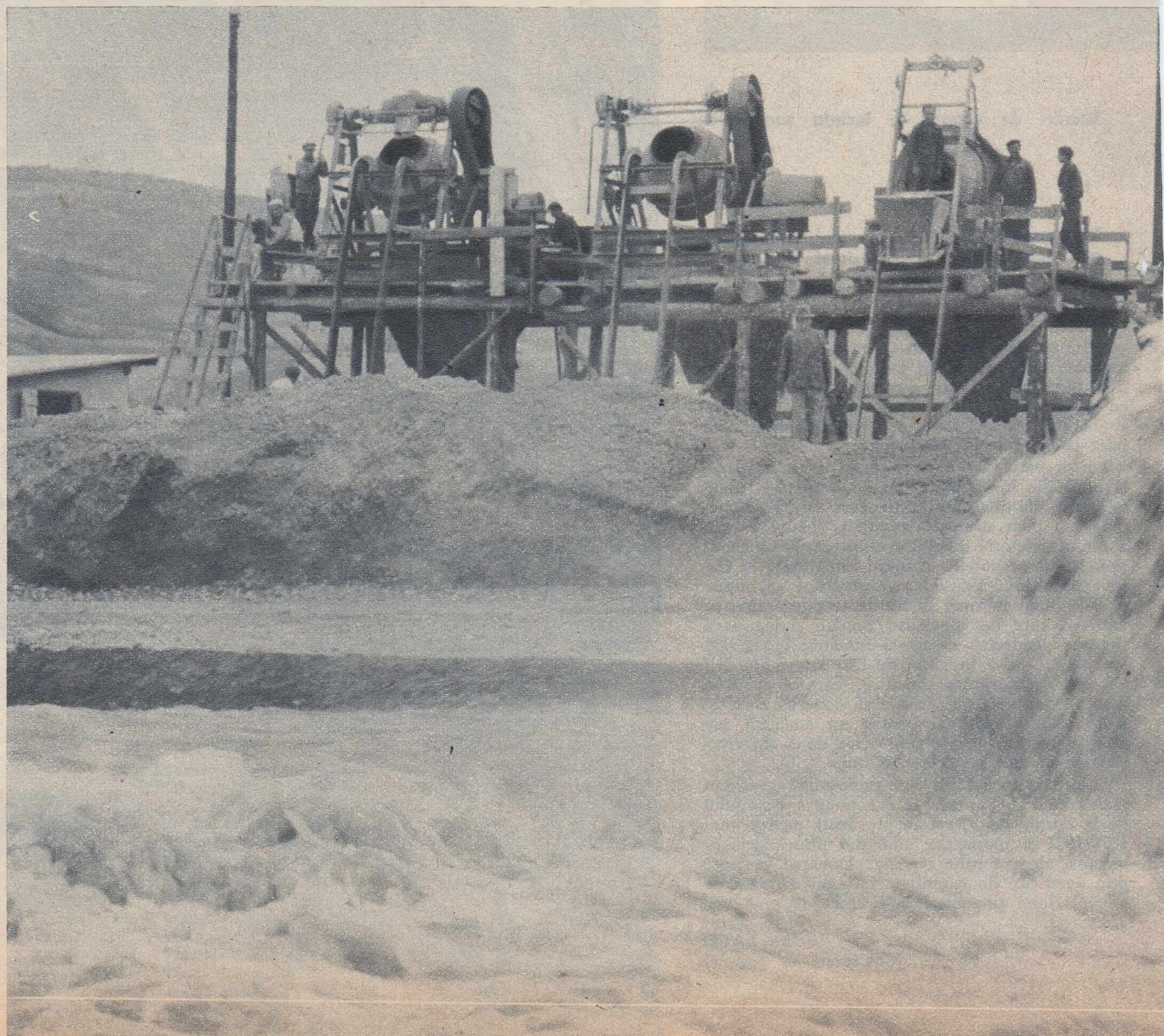
plătindu-ne vamă în fiecare an 5 miliarde kW ore, scutindu-ne să mai cheltuim pentru obținerea lor 1,8 milioane tone de combustibil convențional.

Constructorii de la Porțile de Fier au avut de întâmpinat încă de la început o seamă de greutăți. Porțiunea dintre Dunăre și pieptul munților este îngustă și oferă posibilități reduse pentru amplasarea unor instalații, pentru transportul materialelor. Dar pe marele șantier au sosit oameni cu experiență câștigată la Bicăz, la Argeș. S-a pus problema corectării malurilor Dunării prin excavarea a 2 000 000 mc de pământ și de piatră. Au intrat în acțiune excavatoarele de mare capacitate. În văile Jidoșțiței și Vodiței au început să clocotească exploziile dinamitelor. Excavatorul Francisc Gal le arată celor pe care i-a întâlnit aci tot ce a învățat la Bicăz. Dacă-l întrebi cum se simte la Porțile de Fier, îți răspunde:

— Ca la mine acasă. Mă simt bine unde are excavatorul ce „mînca”. Dacă ar fi să socotim ce avem de făcut aici noi, excavatoriștii, apoi aflați că avem de mutat munții dintr-un loc în altul.

Același optimism îl stăpînește și pe șoferul Emil Calman. El se strecoară cu basculanta prin furnicarul șantierului, urcă pe serpentinele aglome-

▲ Panoul care înfățișează sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, așa cum va arăta el în ziua inaugurării, reprezintă unul dintre cele mai „atractive” puncte ale șantierului.

▶ „Apa trece, pietrele rămîn”. Dar de data aceasta în sensul strict al cuvîntului. Pietrișul se depune între pereții epiului, în timp ce apa se revarsă în Dunăre.

ate, fluieră molcom o melodie învățată prin par-
tea locului, convins că, la rîndul său, are misi-
unea să mute un munte dintr-un loc în altul,
hotărît să facă această treabă.

Am cunoscut cîțiva constructori de la Porțile
de Fier în biroul inginerului Gheorghe Coșe-
reanu, tînărul care pentru meritele cîștigate la
Dărmănești, Ploiești, Teleajen a primit aci sar-
cina de a conduce serviciul tehnic. Discutau
despre proiectul de Directive ale Congresului al
IV-lea cu privire la valorificarea surselor ener-
getice și electricizarea țării în perioada 1966-1975.
Erau cu toții entuziasmați. Îmi dădeam seama că
se și închipuiau pe viitoarele șantiere ale hidro-
centralelor din zona Islaz, de la Lotru, Sebeș,
Someș, Siret, Olt sau Criș, contribuind la reali-
zarea vastului program de construcții hidroener-
getice, a cărui înlăptuire va însemna o creștere
a producției de energie electrică obținută în
hidrocentrale de la 0,9 miliarde kWh în 1965, la
10 miliarde kWh în 1975.

Cînd începe să clipească inserarea strecurî-
du-se spre Dunăre, electricienii iau măsurile cu-
venite. Mai tîrziu se aprind reflectoarele, poleind
apele cu culoarea metalelor nobile. Freamătul
șantierului nu încetează, dar capătă o rezonanță
nocturnă.

Și, cînd te gîndești, cu cîțiva ani în urmă pe
aici nu erau decît Dunărea și munții în cumplita
lor încrîncenare. Dar mai era și altceva...

Constantin Ancuța e muncitor la Fabrica de
ciment din Gura Văii. Cred că e cel mai modest
om de prin aceste locuri. În urmă cu vreo cîțiva
ani, împins de cine știe ce interese, s-a hotărît
să-și construiască o căsuță departe de sat, în
marginea șoselei, lîngă Dunăre. Și-a îndeplinit
gîndul. A adus pe lîngă casă cîteva capre —
să aibă lapte proaspăt pentru copii — cîteva
păsări. În zilele de repaus sau seara, după ter-
minarea lucrului, căuta în viltoarea apei cegile,
aruncînd în Dunăre scule meșterite de el. A
privit în fiecare seară, ani de-a rîndul, curgerea
fluviului și niciodată nu s-a gîndit că prin aceste

ÎNSEMĂRI FOTOGRAFICE

Sandu MENDREA - În muzeu

locuri se risipește la fiecare kilometru cîte
81,800 kW. Lucrul acesta l-a aflat de la niște
geologi ce au poposit la casa lui și pe care i-a
omenit cu cegă la proțap. Căsuța lui Constantin
Ancuța se află acum nu departe de locul unde
este marcat axul barajului deversor. În spatele
ei zornăie excavatoarele, în dreapta s-a construit
stația de transformatoare. Copleșită de dimensi-
unile marelui șantier, căsuța aceasta privește parcă
uimită la forfota din jur.

Nu departe de ea se desfășoară în zilele aceș-
tea o muncă de-a dreptul spectaculoasă: în sub-
teran, sub albia Dunării, barajul deversor, lung
de 441 de metri și înalt pînă la coronamentul
pilelor de 60 m, se va suda cu roca nevăzută
de soare de la începutul erelor. La marginea Du-
nării a fost săpat un puț adînc de 33 de metri.
De acolo oamenii au început să atace vertical
roca, să pătrundă metru cu metru pe sub invol-
burarea apelor. Minerii perforează stîncă, o dina-
mitează, galeria înaintează. Pe deasupra bolții ce
se arcuiește dîncolo de căștile minerilor curge
Dunărea cu 36 000 000 tone de apă pe oră. La
intrarea în puț, cîțiva muncitori s-au semnat
pe ciment atunci cînd acesta era proaspăt. Cîteva
semnături sînt indescifrabile. Una însă e frumos
caligrafiată: Ion Teodorescu. Am aflat de la tu-
neliști că omul acesta a venit din Breznița la
Gura Văii, că atunci nu cunoștea nici o meserie
și că în prezent e zidar.

Nu departe de aci, acolo unde va fi centrala
electrică și ecluza românească, se construiește în
prezent o incintă în albia fluviului. Deocamdată
se realizează în cursul Dunării un batardou care
va avea o lungime de 1 500 metri și va înainta

spre mijlocul Dunării 200 de metri. Umplutura
de pămînt și rocă trebuie încorsetată în chingi
de fier. Pentru realizarea pîrfului metalic se înfig
palplanșe cu vibronetele în roca din albăie. Zgo-
motul vibronetelor aduce întotdeauna ceva ca-
racteristic pe șantierele hidrocentralelor. Lucră-
rile de la batardou sînt conduse de vibronetis-
tul Ion Sirbu. Omul acesta a legat o prietenie
de nedespărțit cu Constantin Ionescu, Isu Răcu-
țeanu, Dumitru Golumba.

— Noi sîntem mereu împreună acolo unde se
construiesc batardouri — explică șeful de echipă.
Unde auzi „cîntînd” vibroneta sîntem și noi.
Ne-am început itinerarul la Bicaz și acum sîntem
la Porțile de Fier. În viitor...

Personalul 1 001 oprește la Gura Văii la 12,45'.
Din vagoane coboară pasagerii. Mulți dintre ei
vor deveni constructori ai viitorului sistem hidro-
energetic. Magnetul uriașului șantier are mai
multă atracție pentru tineret. Oamenii se entu-
ziasmează la primul contact cu șantierul. După
ce sînt repartizați în clădirile ridicate pe valea
Jidoștiței sau în altă parte, noii veniți vizitează
șantierul. Privesc munții. Privesc involburarea
apei printre „gratiile” de la Porțile de Fier. Și
se opresc cu toții în fața unui panou ce înfăți-
șează sistemul hidroenergetic și de navigație de
la Porțile de Fier așa cum va fi în ziua inaugu-
rării. În fața panoului oamenii devin visători.
Ridică în închipuire macheta la scara 1/1 și își
sînt sufletele pline de emoție. Privind în perspec-
tivă ei văd încă de pe acum „Arcul de triumf
de la porțile lumii”.

Lucian ZATTI
Fotografii de S. STEINER

■ ANIVERSĂRI CU ZECILE
ȘI SUTELE... DE ANI

■ SPECTACOLE CARE SE
NUMĂRĂ CU SUTELE
DE MII, IAR SPECTATORII —
CU ZECILE DE MILIOANE

■ METAFORE CARE DEVIN
REALITATE

LA IZVOARELE CULTURII

Un million- pe scenă!

La 23 mai corul de amatori din Cernavoda și-a sărbătorit cel de-al 60-lea an de existență. Cu câțiva ani în urmă alte formații de amatori au prăznuit sărbătoriri asemănătoare sau chiar de mai mare anvergură: Poiana-Hunedoara, 50 de ani; Săliște-Brașov, 75 de ani; Chizătău, Sînnicolaul Mare și Nocrich, 100 de ani și, în fine, corul Lugojului, patria muzicii lui Ion Vidu, 150 de ani.

Investită cu atributele unui veritabil instrument de educație socială, mișcarea artistică de amatori din țara noastră — parte integrantă a revoluției culturale inițiate și conduse de partid — prezintă astăzi tabloul însuflețitor al unui amplu fenomen de masă, specific epocii noastre.

În dezvoltarea și continua îmbunătățire a activității artistice de amatori un important rol stimulator îl au marile competiții republicane de masă. În ultimii doi ani au fost organizate, de pildă, cel de-al VII-lea Concurs al formațiilor muzicale, coregrafice și brigăzi artistice

de agitație și a III-a Expoziție de artă populară. Acum, colectivele teatrale participă la al IV-lea festival „I.L. Caragiale”, iar artiștii plastici se pregătesc pentru cea de-a IV-a Expoziție de artă plastică. Alături de aceste întreceri republicane se organizează tot mai des, pe plan regional, manifestări artistice de amploare: festivaluri ale primăverii, ale cîntecului, dansului și portului popular, precum și alte asemenea acțiuni cu caracter sărbătoresc, legate de anumite tradiții locale (Sîmbra oilor — Maramureș, Tîrgul de pe Muntele Găina, Sărbătoarea liliacului — Oltenia) sau duminici cultural-sportive, serbări cîmpenești, ștafete cultural-artistice etc.

Toate acestea au avut ca rezultat imprimarea unui caracter de clocoțitoare și permanentă „stagiune” prin continua amplificare a cadrului ei de manifestări, a calității producțiilor artistice de amatori. Numai la ultimul concurs (al VII-lea), organizat în cinstea celei de-a 20-a aniversări a eliberării României, au

OGLINDA CULTURII ARTISTICE DE AMATORI LA ULTIMA ÎNTRECERE REPUBLICANĂ DIN 1964: 6 044 coruri, 3 230 formații instrumentale, 9 584 echipe de dansuri, 9 479 brigăzi artistice de agitație și 29 500 soliști vocali, instrumentiști și dansatori — numai în mediul sătesc. Dar dincolo de aceste cifre descoperim adevărul incontestabil că există astăzi în țara noastră sate cu câte 500-600 sau chiar mai mulți artiști amatori, bărbați și femei, vîrstnici și copii. Metafora „pe scena căminului cultural dansează și cîntă tot satul” devine o realitate.

fost prezentate peste 300 000 spectacole în fața unui public de 80 000 000 persoane.

Valoarea artei de amatori din România a putut fi apreciată și de oaspeții străini, cu prilejul Festivalului cîntecului, dansului și portului popular, organizat cu începere din anul trecut pe litoral și Valea Prahovei. Această manifestare tinde să devină tradiție; în prezent în regiuni se fac pregătiri pentru participarea unor valoroase ansambluri folclorice la cel de-al II-lea festival, care va avea loc la începutul lunii august. Este, de asemenea, proaspătă în amintirea iubitorilor artei noastre amatoare acel strălucit și bine meritat premiu I obținut de formația noastră reprezentativă la Festivalul internațional de la Cairo — ediția 1964.

Pentru prima dată în întreaga istorie a artei românești se poate vorbi atât despre faptul că masele continuă să dezvolte arta populară tradițională, cât și despre faptul că cei mai talentați oameni ai muncii participă nemijlocit la creația artistică cultă, îndeosebi în sectorul artelor interpretative. În peisajul vieții cultural-artistice al țării noastre, alături de formațiile cu vechi tradiții, au apărut o serie de formații mai evoluate, ca teatrele populare (Lugoj, Mediaș, Călărași, Turnu-Severin,

Rîmnicu-Vilcea și Tulcea), formații semisimfonice și de cameră, de operetă, cercurile de artă plastică și altele. Au apărut de asemenea formații noi, cu profil caracteristic, cum sînt corurile bărbătești, corurile de femei, ansambluri vocal-folclorice. Vestitele tarafuri nu mai constituie un fenomen singular. Alături de ele au apărut formații de fluierași, de cimpoieri, de buciumași, orchestre de copii, tineri care preiau de la bătrîni meșteșugul cîntecului din cobză sau nai, din frunză sau din buciom, din fluiet sau din solz de pește.

Statul nostru sprijină cu deosebită atenție formarea de cadre — instructori și interpreți — pentru mișcarea artistică de amatori. Cele 23 școli populare de artă aduc, în acest sens, un prețios aport, absolenții acestor instituții devenind animatori prestigioși ai colectivelor de amatori din uzine și de pe ogoare.

De la grupurile artistice răslețe din trecut s-a ajuns azi la o mișcare artistică organizată și cu un larg caracter de masă, constituind una din noile valori spirituale ale poporului nostru muncitor.

Cornelia FILIPAȘ
secretar al Consiliului
așezămintelor culturale
din Comitetul de Stat
pentru Cultură și Artă

Dăășoren! ▶

ACASĂ LA ARTIȘTII DIN DĂIȘOARA

Printre formațiile muzical-coregrafice care au stîrmit cu arta lor aplauze tumultuoase în rîndurile spectatorilor în timpul desfășurării celui de-al VII-lea Concurs al formațiilor artistice de amatori de la orașe și sate se numără și aceea de la Dăișoara, raionul Rupea.

Textul cuprinzător, emoționant, proaspăt în expresie, muzica vioaie, mișcările coregrafice cuceritoare, precum și o concepție regizorală surprinzătoare ale spectacolului prezentat la amintitul concurs au adus formației dăișorene titlul de laureată a concursului și premiul I pe țară.

★

Închegarea ansamblului a cerut multe eforturi nu numai din partea

dăișorenilor — buni păstrători ai tradițiilor folclorice atît în dans cît și în îmbrăcăminte — ci și din partea instructorilor, care nu erau de prin aceste părți. Ansamblul, la care participă jumătate din locuitorii satului, este alcătuit din 16 perechi de dansatori, 100 coriști, o formație instrumentală, una de teatru, o brigadă artistică de agitație. Rețin, de asemenea, faptul că averea cooperativei agricole de producție se numără cu milioanele, că de curînd satul a fost radiofocat și, în sfîrșit, lucru nu mai puțin important pentru dăișoreni, că prin torțe proprii și cu ajutorul forurilor regionale se

construiește o șosea comunală pietruită.

★

...La sfatul popular comunal, la căminul cultural, pe stradă discuțiile se leagă repede și simplu. Nu-i nevoie de cine știe ce investigații pentru a-ți da seama că dăișoreni sînt mîndri de ansamblul lor, de premiul căpătat și, mai ales, încîntați de arta jocurilor și cîntecelor populare din străbuni, ai căror străluciți interpreți sînt. Nu sînt surprins cînd aflu că numai bunicul Nicolae Bucur, cu fiii, nepoții, nepoatele și toate cîmotivele, pe care nici el nu le mai știe, ar putea forma o echipă artistică de 50 de persoane. Nu surprinde nici faptul că Gheorghe Bucur (tot un „Bucur”), președintele sfatului popular comunal, soția și fiica sa, președintele cooperativei agricole de producție și alții fac parte din ansamblu și au participat la diverse concursuri — ca și la concursul pe țară.

Mi se pare totul normal și firesc.

cum firești sînt oamenii de aici în gesturile și vorbele lor. Interesant mi se pare și curajul cu care se vorbește despre montarea, în viitor, a unei opere populare :

— Avem tot materialul folcloric pregătut — ne precizează directorul căminului cultural — oamenii sînt dornici de activitate, șoseaua comunală e pe terminate, așa că sîntem gata să primim pe compozitori, libretisti, maiștri coregrafi care, de altfel, la trecutul concurs ne-au ajutat mult.

Spectacolul muzical-coregrafic „Copacul”, cu care dăișoreni au primit titlul de laureați, reprezintă un îndemn pentru munca artistică de viitor, pentru realizarea unor spectacole și mai bune. Nu ne îndoim deci că ceea ce astăzi este doar un vis, un proiect, se va realiza în viitor.

Nu ne rămîne decît să le urăm succes.

Ion SAFIR
Fotografiile de Elena GHERA

STRICTUL NECESAR

ÎNTR-O GENERAȚIE CÎT ÎN SECOLE

Noțiunea are un vădit caracter istoric. Și, firește, social. Cel mai modest „om din popor” de astăzi are — pe anumite planuri — necesități infinite mai mari — și posibilități de a și le satisface — decât, să zicem, strălucitul al 14-lea Ludovic, „Regele soare”. Care vizitator al vreunui ilustru castel feudal n-a meditat la faptul că nu era nici un fel de bucurie să locuiești între zidurile acelea reci, la lumina palidă a unor candelabre, unde (vai!) nici pomeneală nu era de încălzire centrală, de apă curentă, ca să nu mai vorbim de instalații sanitare sau lumină electrică.

Se spune că, fiind suferind, Ștefan cel Mare și-a trimis sfințici tocmai în Italia ca să-i aducă un leac miraculos: cam jumătate de kilogram de zahăr... Strașnic de mult a evoluat noțiunea de strict necesar!

Dar dacă este evidentă această evoluție istorică, nu e mai puțin adevărat că ritmul ei n-a fost niciodată atât de rapid, atât de surprinzător ca în anii noștri.

„Îmi amintesc că în copilăria mea mama îmi dădea să sug zahăr cînd zăceam de vreo boală”, mi-a po-

vestit Stelian Săvoiu, o recentă cunoștință din Tîrgoviște.

Iată deci că de la Ștefan cel Mare la Stelian Săvoiu, cale de peste patru secole, strictul necesar — cel puțin în ce privește folosirea (sau nefolosirea) zahărului — ar părea imuabil dacă n-am ține seama de diferența de rang social între cele două personaje.

— Și acum, tot la boală te îndulcești? — îl îmboldesc.

Săvoiu zîmbește și face cu mîna un gest care ar vrea să zică: mă cam iei peste picior, hai?

În mai puțin de o generație, pentru milioane de Săvoiu viața a adus asemenea profunde schimbări încît amintirile copilăriei par aproape neverosimile.

Iată, eroul nostru s-a născut într-o căsuță mai mult decît modestă din comuna Comișani, unul din mulții copii ai unui țaran sărman ca alții alții. Au crescut ca buruienile, fără altă îngrijire decît dragostea părintească. Pentru el și ai lui strictul necesar era acea căsuță care să-i păzească de ploaie sau de vînt, ceva, indiferent ce, care să-i ferească de frig, ceva, indiferent ce, care să le astîmpere foamea. Și cam

atît. Necesitățile erau cele de natură biologică, așa cum le moșteniseră generații după generații.

Stelian Săvoiu, șofer la Sfatul popular raional Tîrgoviște, pare, față de tatăl său, fostul pîlmaș din Comișani, la o distanță nu de o generație, ci de multe secole. Și-a reconstruit casa părintească („Cum era să stau cu toată familia în două cămăruțe cu lut pe jos?”), are motocicletă („Era absolut necesar; altfel trebuia să bat în fiecare zi drumul de 5 km de la Tîrgoviște la mine în sat”), și-a făcut o bibliotecă frumușică („Nu pot seara să mă culc dacă nu citesc o pagină, două”), are televizor („Vreau și eu să știu ce se mai întîmplă pe lume”). Cu cele două fiice ale sale, Săvoiu are gînduri mari: Maria e în clasa a IX-a, Ioana într-a III-a. Amîndouă sînt eleve bune, iau numai note de zece („Așa eram și eu ahtiat după carte, dar n-am apucat să termin nici cursul primar; am plecat să-mi caut norocul în schelă, la societatea «Prahova», ca să scape tata de o gură de hrănit”). Maria și-a ales viitoarea meserie: are să fie profesoară. Ioana e încă mică dar, de va fi vrednică, la orice poartă va bate

1 În materie de îmbrăcăminte feminină, să recunoaștem că se pot fixa cu greu granițele strictului necesar...

2 Achizițiile unei tinere căsnicii încep cu utilajul electrocasnic.

i se va deschide. Pentru ele, cu certitudine, „strictul necesar“ va depăși cu mult pe cel al părinților lor. În orînduirea socialistă distanța între generații se măsoară cu alte etaloane decît în trecut. Căci drumul de 30 de ani de la Stelian Săvoiu la Ioana Săvoiu e infinit mai lung decît cel de jumătate de mileniu de la Ștefan al Moldovei la fiul de țaran din Comișani.

Părerea unui specialist

— Dumneavoastră, fiind în miezul problemei — cum s-ar zice — ați putea să ne spuneți lucruri interesante despre evoluția „strictului necesar“.

— Foarte parțial, deoarece evoluția desfacerilor în comerț nu oglindește decît un aspect, e drept important, al temei în discuție.

— Și totuși...

Interlocutorul nostru: NICHITA GEORGESCU, director al Direcției plan economic din Ministerul Comerțului Interior.

— Sub acțiunea creșterii veniturilor populației și a ridicării nivelului cultural și de civilizație al poporului s-au produs schimbări calitative profunde și în ceea ce în mod uzual denumim „strictul necesar“. Analiza noilor cerințe ale populației scoate în evidență cîteva caracteristici mai importante ale acestei evoluții: mai întîi, sfera „strictului necesar“ s-a lărgit, cuprinzînd noi și noi mărfuri; iar, pe de altă parte, în structura acestuia intră tot mai multe produse care reflectă un nivel de trai în creștere.

— Aprecierea teoretică era poate...strict necesară. V-aș propune să trecem însă la unele exemplificări.

— Firește. Un prim fapt, binecunoscut: produse alimentare care în trecut erau considerate prea scumpe pentru „omul de rînd“ pot fi găsite azi în casa oricărui cetățean. La fel aparatul de radio, bicicleta, mobila și alte produse considerate cîndva „de lux“ sînt acum la îndemîna întregii populații.

— De unde se vede că între necesar și accesibil este o rudenie directă. De altfel, tocmai legat de acest fapt, astăzi e tot mai greu să faci o delimitare riguroasă între ceea

ce este absolut sau mai puțin necesar.

— Într-adevăr, cîndva această delimitare era mai simplă. În urmă cu 15-20 de ani comerțul era preocupat să asigure cîteva articole cerute de toată lumea ca o necesitate pregnantă — alimente, stambă, pînză albă, loden etc. În prezent, însă, categorii tot mai largi de consumatori cumpără televizoare, frigider, mașini de spălat rufe, aspiratoare, pe

care le consideră indispensabile unei gospodării moderne. În timp ce desfacerile totale către populație au crescut în perioada 1959-1964 cu 75 la sută, vînzarea frigiderelor a sporit de peste 9 ori, a televizoarelor de peste 4 ori, a aspiratoarelor de peste 9 ori, ceea ce reflectă orientarea consumatorilor către astfel de produse.

— E drept. De cînd am acasă frigider m-am surprins meditînd:

cum oare suportam să mă canonesc în fiecare dimineață cărînd acasă „șfertul“ de gheață? Și cînd te gîndești că într-o vreme însăși această gheață și ghețarul respectiv îmi păreau, în zilele de caniculă, o invenție demnă de respect. De altfel, popularitatea de care se bucură acum frigiderul se datorește — cred — și faptului că, spre deosebire de trecut, oamenii au și... ce pune în ele.

— În legătură cu această afirmație este interesantă evoluția necesarului (în speță, aș spune gustului) în domeniul alimentar. Cîndva consumul alimentar se baza în special pe făinoase. Astăzi, ponderea principală revine produselor cu valoare nutritivă ridicată, bogate în proteine și vitamine: carne și preparate din carne, produse lactate, ouă, zahăr etc.

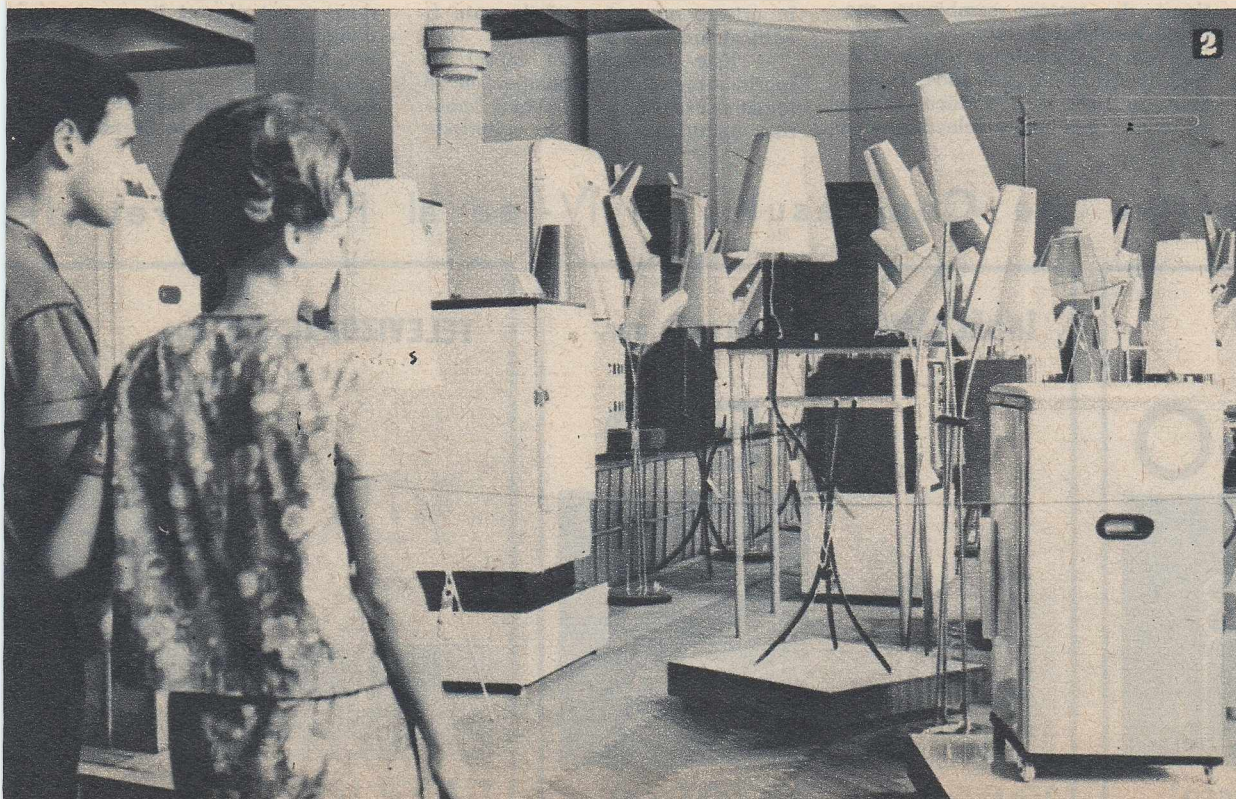
— În alimentație, mai degrabă decît gustul cred că a evoluat posibilitatea de obținere a unei varietăți mai mari de produse. Căci nimeni nu-și poate închipui că săteanului îi plăcea pe vremuri să mănince mai mult mămăligă și fasole, disprețuind carnea. Despre evoluția gustului se poate vorbi mai mult, după părerea mea, în ce privește îmbrăcămintea. Mă refer la trecerea, foarte evidentă, de la o folosire strict utilitară a îmbrăcămintei la o perioadă în care ținuta estetică are cel puțin o valoare egală.

— Este absolut adevărat. Strict necesar nu mai este astăzi doar să te îmbraci și să te încălți, nici măcar doar să te îmbraci cu lucruri rezistente, durabile, ci să ai o ținută îngrijită, să porți lucruri frumoase, plăcute ochiului. De aici, sortimentul mereu mai larg, în continuă ex-

Paul MARIAN și Mircea SCRIPCĂ
(Continuare în pag. 14)

C. NESTOR — La o stațiune de mașini și tractoare

tindere și reinnoire, al țesăturilor, confecțiilor, tricotajelor și îmbrăcămintei. Dacă în trecut sortimentele existente erau menținute în producție ani de zile fără modificări substanțiale, în prezent industria ușoară a reușit ca în doar trei ani să schimbe întregul sortiment în favoarea articolelor noi, cu caracteristici superioare.

— Găsindu-ne în perioada de mare însemnătate în care poporul întreg pregătește transpunerea în viață a Directivei partidului privind viitorul plan cincinal, am vrea să cunoaștem părerea dumneavoastră în ce privește evoluția apropiată a cerințelor cetățenilor în domeniul de care vă ocupați.

— Este cert că îmbunătățirea continuă a nivelului de trai al populației va determina și în viitorii ani o largă dezvoltare a cerințelor de mărfuri și servicii din partea populației. Proiectul de Directive exprimă de altfel cu claritate această idee, prevăzând un spor al desfacerilor de mărfuri prin comerț, în 1970 față de 1965, cu 50-55 la sută. Se poate aprecia că în sectorul produselor alimentare consumul va crește la produsele cu valoare nutritivă ridicată, fapt care explică măsurile luate de conducerea de partid și de stat pentru stimularea producției în aceste domenii. Grăitor în această privință este faptul că vânzarea cărnii și a produselor din carne va spori în perioada viitorilor cinci ani cu 50 la sută, în aceeași proporție ca și desfacerile de lapte și zahăr. În sectorul de textile se va înregistra o continuă creștere a desfacerilor de confecții, paralel cu o îmbunătățire a calității execuției și organizării desfacerii lor. Consumatorii din țara noastră vor avea tot mai mult posibilitatea de a găsi în magazine țesături neșifonabile, cămăși cu apret permanent, confecții cu poliuretan, țesături sanforizate etc., în sortimente continuu reinnoite de culori și desene. La articole de uz îndelungat (cu 65 la sută mai multă mobilă, cu 35 la sută mai multe frigider, cu 100 la sută mai multe mașini de spălat rufe etc.) exigența va spori și mai mult în ce privește calitatea acestora, care trebuie să fie în pas cu nivelul atins pe plan mondial. Și aceasta devine o cerință absolută, o necesitate strictă. Exigența oamenilor nu se referă însă numai la ce cumpără, ci și unde și cum cumpără. Și în această privință proiectul de Directive fixează o seamă de jaloane de deosebită însemnătate. Se prevede astfel construirea de noi spații comerciale, continuarea

acțiunii de modernizare a magazinelor existente și de introducere a formelor avansate de vânzare, precum și mai temeinica pregătire și educare a lucrătorilor din comerț.

Încă un interlocutor

Părerii asemănătoare ne-a exprimat și un specialist în domeniul evoluției „strictului necesar” la sate: **PETRE GEORGESCU**, director al Direcției comerciale din Centrocoop.

— Factorul esențial care a determinat creșterea considerabilă a volumului de mărfuri la sate este cooperativizarea agriculturii; acest eveniment a adus modificări în structura veniturilor țăranilor cooperatori, în sensul creșterii veniturilor bănești și a diminuării veniturilor în natură. Așa cum precizează proiectul de Directive, veniturile bănești ale țăranimii, obținute din vânzarea produselor către stat, cresc în 1965 cu circa 5 miliarde lei față de 1959. Un alt factor care a contribuit la creșterea volumului cererii în mediul rural și la modificarea structurii acesteia îl constituie sporirea continuă a numărului salariaților cu domiciliu la sate: ingineri, agronomi, tehnicieni, mecanizatori, medici, cadre didactice — care reprezintă azi circa 13 la sută din totalul populației sătești. Ca urmare, comparativ cu anul 1959 vânzările de mărfuri aproape s-au dublat.

Ca și colegul său din Ministerul Comerțului, tovarășul Petre Georgescu ne-a explicat pe larg schimbările semnificative intervenite în structura vânzărilor, rezultat al creșterii cerințelor, exigențelor, necesităților populației rurale. N-o să mai insistăm asupra acestei chestiuni deja dezbătute. Vom aminti doar un exemplu care ni se pare interesant:

— Se manifestă — ne spunea directorul din cooperatie — o scădere simțitoare a cererii unor asemenea produse ca stofele din fire cardate și de bumbac, ciorapii și șosetele din bumbac nemercerizat și altele. În schimb, oamenii cer acum articole din lână și fire sintetice, ciorapi din relon, șosete supraelastice, pantofi de calitate superioară și corespunzători modei actuale, în general cam aceleași articole ca la oraș. La fel la mobilă se remarcă tendința de creștere a cerințelor pentru diferite tipuri de camere combinate moderne, corespunzător descreșterii cererilor pentru dormitoare populare. Aș mai aminti că în anul 1964, comparativ cu 1960, s-au desfăcut la sate de 43 ori mai multe televizoare, de

Satisfacția bunei gospodine: o bucătărie judicios amenajată.

31 ori mai multe frigider, cu 127,2 la sută mai multe aparate de radio, cu 363,8 la sută mai multe mașini de spălat rufe etc.

— O dinamică ce exprimă grăitor faptul că aceste articole, cindva de lux și pentru locuitorii orașelor, pătrund în tot mai multe locuințe sătești, locuințe care nici ele nu mai seamănă cu cele din trecut.

— Un alt argument concludent pentru ritmul extrem de rapid în care locuitorii satelor își construiesc locuințe — circa 490 000 în anii planului șesenal — este faptul că numai în perioada 1960-1964 unitățile cooperatiei de consum au vândut aproximativ 1 080 mii mc cherestea rășinoasă, 910 milioane bucăți țigle, 760 mii tone ciment, 14 850 000 m geamuri și multe alte materiale de construcții. De altfel, poate chiar mai bine decât aceste cifre, o vizită în oricare comună a țării poate fi edificatoare în acest sens.

— Este binecunoscut faptul că sporirea cerințelor populației nu se remarcă exclusiv în domeniul bunurilor materiale. Cum se oglindește

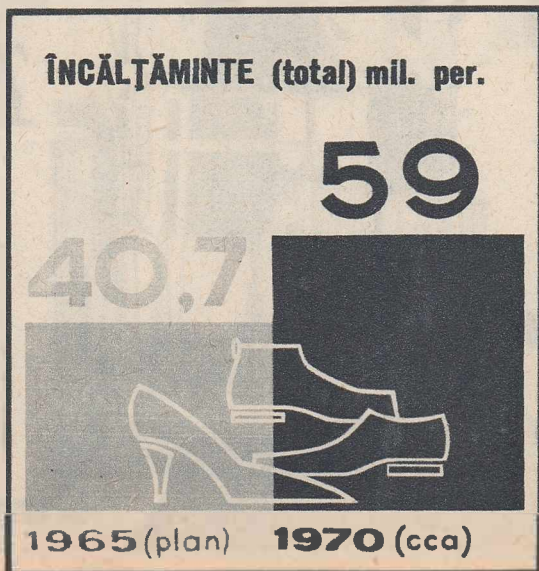
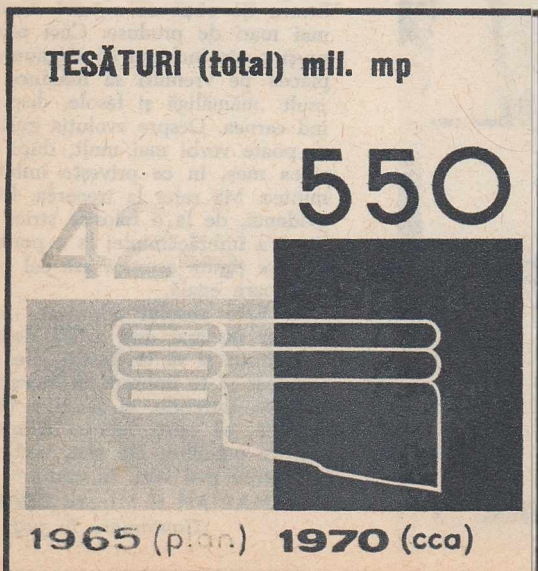
acest fenomen în activitatea cooperatiei?

— Printr-o considerabilă sporire a ponderii desfacerilor de cărți de tot felul — ideologice, literare, tehnice, de popularizare a științei etc. Astăzi există în rețeaua cooperatiei de consum peste 700 librării, iar numărul difuzorilor voluntari depășește cifra de 10 000. În 1964 s-au vândut la sate de patru ori mai multe cărți decât în 1960. Fapt este că marea majoritate a locuitorilor de la sate nu se mai pot dispensa de nevoia de a-și dedica o parte din timpul liber lecturii.

Doi interlocutori, aceeași constatare: astăzi oamenii pretind mult de la viață, pe măsura contribuției pe care și ei o aduc la bunăstarea țării și a poporului. Și lesne se întrevede că anii ce vor veni anii viitorului plan cincinal, vor a duce cu ei plusuri însemnate și în domeniul important al satisfacerii necesităților în creștere necontentită ale cetățenilor.

Paul MARIAN și Mircea SCRIPCĂ
Fotografiile de Elena GHERA

Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. prevede

FEBRE PE

Santos-São Paulo

Note de drum de Toma George MAIORESCU
Fotografiile autorului

TROPICE

- PE LOCUL UNOR BĂTĂLI PIRATEREȘTI
- PRIN NIGHT-CLUBURI, TAVERNE ȘI BARURI
- SANTOS — O POPULAȚIE ÎNTRE 350 000 ȘI 4 MILIOANE
- PE CEA MAI MODERNĂ AUTOSTRADĂ A BRAZILIEI
- PETROLUL DE SUB CULMILE LUI SERRA DO MAR
- GOANĂ PE MÎZGĂ LA 1000 m ALTITUDINE ȘI UN ACCIDENT „OBIȘNUIȚ”
- „INDUSTRIA BRASILIERA” ȘI SEIFURILE STRĂINĂȚĂII

Colț pitoresc al plajei din Santos.

FEBRE PE TROPICE

Santos-São Paulo

Așadar, ultimul port în care acostează „Dobrogea” pe țărm sud-american. Cunoscut prin echipa de fotbal care, purtându-i numele, i-a dus fala pe toate meridianele, iar mai demult din călătoriile căpitanului Cook, pe vremea când mărele Lumii Noi se transformaseră în scene unice ale bățăliilor piraterești — ca bază a corsarilor din această parte a planetei — Santosul este astăzi cel mai mare port al emisferei sudice.

Acum, înainte de debarcare, pe țărm, Santosul ne pare cel mai frumos oraș din lume. Judecând însă la rece, printr-o distanțare în timp, îmi dau seama că drumul până la superlativ ar fi încă destul de lung...

O plimbare prin Santos ne descoperă două orașe distincte. Orașul vechi, cu o vîrstă de peste patru secole, cu portul său primind anual peste 4 000 de vase cu o încărcătură de aproape 15 milioane de tone, cu docuri și peste 60 de hambare încăpătoare, cu tancuri petroliere (stație terminus a celei mai mari conducte petroliere braziliene), cu mari depozite de cafea. Pe planul comerțului mondial, Santosul e primul port al cafelei (în 1962 s-au încărcat aici, pentru export, aproape 7 milioane de saci).

Santosul portuar e pregătit, fi-rește, pentru primirea zecilor de mii de marinari care trec prin el, cu sute de baruri și cabarete, night-cluburi, localuri de divertisment de toate genurile, hoteluri, restaurante și întregi cartiere ale prostituției, pentru toate gusturile și vîrstele... Mulatre, japoneze, metise, europene... Fiecare „casă” cu tarifele ei, cu gama ei de „specializări”...

Cea de-a doua parte a orașului, Santosul ultimelor decenii, denumit și „Riviera paulistă” *) — cu bulevarde drepte, cu palmieri imperiali, cu îngrijite parcuri și grădini în culorile exuberante ale unei vegetații luxuriante, cu edificii moderne — este mai mult o stațiune balneo-climaterică. Plaja din Santos, continuată pe sute de kilometri de faimoasele stațiuni São Vicente („celula primară” a colonizării portugheze), Guarujá, Itanhaem, se numără printre cele mai cotate plaje braziliene. De altfel, populația permanentă a Santosului, numărînd circa 350 000 de locuitori, crește în fiecare sezon, mulțumită celor 150 de mari hoteluri și sutelor de pensiuni, la... 4 milioane. Două duzini de cinematografe cu aer condiționat, stereofonie și ecrane panoramice, 65 de cluburi sportive aparținînd cercurilor închise ale înaltei socie-

*) Paulist — din statul sau orașul São Paulo.

Numai surprinsă de fotoreporter dintr-un asemenea unghi înălțimea cocotierilor poate părea dominantă în orașul São Paulo.

este, în același timp, după São Paulo, cel de-al doilea centru urban al statului São Paulo.

SPRE SAO PAULO INTR-O DUBĂ A POLIȚIEI RUTIERE

Patru zile pentru Santos îmi par ultrasuficiente, cu atît mai mult cu cît nu-l găsesc acasă nici pe Pele (plecat cu echipa sa într-un tumeu în Uruguay), iar bursa cafelei, cu bățălii pasionante și curse imprevizibile, e în vacanță... Aleg pentru plecarea din Santos ziua de 30 septembrie, coincizînd cu data remiterii oficiale a premiilor la Bienala de arte plastice de la São Paulo.

Dintre societățile care concurează în transportul Santos—São Paulo și retur mă opresc la „Expres-Zefir” cu turisme „Aero-Willys” de șase persoane, cu bilete mai scumpe cu 200 de Cruzeiros decît autobuzele, dar mai ieftine decît cele ale unei firme similare, care oferă în schimb condiții „ultraconfortabile”. Dar voi

sosi cu o oră înaintea plecării cursei și, ocupîndu-mi un loc la geam, voi putea admira peisajul în voie... Iar priveliștile care te întovărășesc pînă la São Paulo nu sînt de loc neglijabile.

Părăsim Santosul angajați într-o viteză de 100 și mai mult pe oră pe cea mai modernă autostradă a Braziliei, legînd litoralul de São Paulo. Construită pe două largi piste paralele în sensuri unice, ea lasă în urmă imense plantații cu tufe de cafea, pîlcuri de bananieri și culturi de mandjoca. Peisajul se schimbă rapid. Orizontala cîmpului se înclină din ce în ce mai mult, trece în serpentine care, ca niște șerpi albi aruncîndu-și trupul peste văi adînci, încolăcesc munți magnifici. Lăsăm în urmă turlele argintii și schelele de țevi ale complexului petrochimic „Presidente Bernardes”, producînd 60% din rafinatele din petrol necesare Braziliei (de la gazolină la reziduuri aromatice, de la benzenuri la asfalt, solventi, hexan sau gaz lichefiat). O întregă rețea de între-

prinderi ce prelucrează subprodusele petroliere întovărășesc rafinăria: iată combinatul „Alba”, cu o producție zilnică de 30 tone de metanol, formaldehidă și cauciuc sintetic; uzina „Capebras”, producând negru de fum; „Union-Carbide”, specializată în fabricarea polietilenei.

Sub una din culmile lui Serra do Mar, de o parte și alta a unui uriaș viaduct, într-o vale întinsă zăgăzuită de un baraj înalt — urmele unui imens lac de acumulare. Milul de ieri din fundul lacului e brăzdat de crăpăturile adânci ale secetei, bărci naufragiate pe uscat, schelete de pești zăcînd în mormane...

— Cubatao... De șase luni n-a mai plouat — spune cu năduf șoferul taciturn al „Zefirului” nostru.

— Dacă seceta va continua — reia unul din pasageri — vom rămîne complet lipsiți de energie electrică... Și așa São Paulo arată serile ca un oraș al beznei, străzile sînt moarte, întreprinderile industriale

diat mașina. Sărim din ea și o luăm la goană înapoi, de-a lungul șoselei, urmîndu-ne șoferul care gesticulează cu mîinile ridicate. Îi înțelegem intenția: vrea să oprească mașinile care vin după noi... Prea tîrziu: cu frînele puse, patinează un camion și după el o autocisternă... O mină puternică mă zvîrle-n pămînt, o explozie asurzitoare, multiplicată de ecoul văilor, mă paralizază... Dar sînt iar tras în sus și tîrît în fugă mai departe. În spatele nostru un incendiu magnific colorează purpuriu toată valea. Ne înconjoară o ceață roșie și un fum gros.

Pe locul catastrofei, într-un fluviu de foc care se prelinge în pălălăi pe șosea, scheletele negre ale „Zefirului” nostru, ale unui camion și ale unei autocisterne... Acum ne apare tuturor limpede ce se întîmplase. O porțiune a șoselei se afla în reparație. Din cauza ceței și a mîzgăi, un turism aflat în fața noastră, derapînd, s-a așezat transversal pe șosea, acoperind semnalizatoarele. Șoferul nostru s-a trezit brusc cu o

nele versantului apusean și, traversînd o regiune premontană cu păduri tropicale, tuneluri, viaducte, curbe armonioase, să ne trezim iar pe orizontala cîmpului... Panouri în culori fosforescente, transparențe luminoase ne avertizează pe rînd să cumpărăm numai produsele metalurgice *Krupp*, care simbolizează „precisăo e qualidade”, să ne îmbrăcăm numai cu confecțiile *Helanca*, să avem încredere numai în pneurile *Pirelli* și numai în uleiurile calului alb înaripat simbolizînd *Mobil Oil*-ul, să folosim în exclusivitate frigiderile produse de *General Motors* și că am greși bînd alte băuturi răcoritoare decît *Coca-Cola* sau... oțetul *Nova-Era*...

De partea stîngă și dreaptă a drumului, succedîndu-se rapid, fabricile și uzinele — construcții de o uimitoare frumusețe, în aluminiu, sticlă, beton sau cărămidă aparentă — ne amintesc că ne aflăm în inima industrială a Braziliei. Aici și-au deschis filialele marile monopoliuri

sînt „acasă” în industria de textile, mătase artificială și produse farmaceutice, americanii și italienii în uzinele de automobile, vest-germanii în construcțiile de mașini, japonezii în radiotehnică... Parcul industrial al statului São Paulo furnizează 53% din produsele manufacturiere consumate în țară; 90% din vehiculele cu motor; 43% celuloză; 47% hîrtie; 95% ulei comestibil; 79% lapte condensat; 78% aluminiu; 60% oțel și fier; 55% carne etc. În São Paulo se concentrează 35% din întreprinderile industriale existente în toată Brazilia, ocupînd aproape 40% din mîna de lucru industrială a întregii țări.

Pe toate etichetele produselor se disting, sub numele cunoscut al firmei, litere bine scoase în relief: „*Industria brasileira*”. Aceste două cuvinte trezesc în brazilianul de rînd o mîndrie afișată fără disimulare. Camioane braziliene..., turismele noastre..., strungurile noastre..., țesăturile noastre... Numai că imensele

În Santos se mai pot vedea și azi asemenea tramvaie deschise, în care călătoria „pe scară” e perfect legală.

Spre depozitele Santosului — primul port al cafelei pe planul comerțului mondial.

sînt nevoite să-și reducă activitatea...

Cubatao este unul din marile lacuri de acumulare ale societății „Light” (capital mixt canadiano-american), furnizoarea energiei electrice a industriei din São Paulo.

Crestele ne întîmpină învăluite în impenetrabile halate de ceață. Șoseaua lucește de mîzgă. Vizibilitatea e din ce în ce mai redusă. Șoferul nostru aprinde faza mare a farurilor, dar nu micșorează viteza. Nici unul dintre vecinii mei nu dă vreun semn de neliniște. Numai eu, cu toată pasiunea vitezei pe care mi-o presupuneam, îmi simt nervii încordați la maximum. De-o parte — prăpastia abruptă, de alta — pereți stîncoși atîrnînd amenințători peste șosea.

N-am reușit să mă împac cu gîndul pericolului unei goane pe mîzgă, cînd o frînă bruscă mă proiectează cu pieptul de speteaza fotoliului din față. „Zefirul” face o voltă pe două roți, o izbîtură puternică și... botul mașinii e înfîpt în peretele muntelui... Nu ne-am dezmeticit încă, dar strigătul șoferului care a apucat să deschidă toate portierele ne somează să părăsim ime-

mașină în fața sa, care-i bara drumul. Au venit apoi camionul și cisterna cu materiale inflamabile...

— Am avut noroc, ne-ai salvat — mă adresez șoferului.

— Fleacuri. Se întîmplă des pe drumurile noastre — răspunde incolor Mărtinis Martins de Oliveira.

— Dar mașina?

— Nici o pagubă. E asigurată peste valoarea ei. A avut grijă „familia” **) Va lua încă două mașini. Vom avea atunci 38... O mică lovitură dată concurenței...

— Și dacă nu reușeam să scăpăm?

— Asta într-adevăr nu mai interesează pe nimeni — rîde sarcastic Mărtinis Martins. Peste cîteva minute va sosi poliția rutieră și, după cercetări, ne vom continua drumul spre São Paulo... Fiți liniștiți...

Astfel ne-am continuat drumul spre São Paulo într-o dubă a poliției rutiere.

INIMA INDUSTRIALĂ A BRAZILIEI

Dar înainte de a ajunge la São Paulo trebuie să coborîm serpenti-

**) Aluzie la proprietarii firmei „Zefir”.

americane, vest-germane, franceze, italiene, engleze, japoneze... Uzinele *Volkswagen* stau față în față cu vastele hale *Simca*, *Mercedes-Benz*-ul urmează la cîteva pași *Fiat*-ului, iar acesta, bătrînului *Ford*... Majoritatea uzinelor sînt, pe această porțiune a drumului, constructoare de mașini, mai ales de automobile. Dar nu lipsesc nici celelalte profile. De la aparatele de precizie care ies pe porțile firmei japoneze *Aji-No-Noto* pînă la atrăgătoare sticle de Martini gama produselor e deosebit de vastă.

São Paulo domină producția industrială a Braziliei (peste 25 000 de întreprinderi). Aici sînt situate mai bine de jumătate din uzinele siderurgice, constructoare de mașini și fabricile textile ale țării. De la São Paulo și Santo Andrei, cu marile lor fabrici de automobile, pînă la Caetano și Jundiao, întreprinderile industriale se țin lanț: paste făinoase și conserve, fabrici de accesorii și rulmenți, pneuri și caroserii, radio și filaturi, produse farmaceutice sau montaj de avioane... „Diviziunea muncii” pe capitaluri și „specializări” e strictă. Francezii

profituri în devize se scurg nu în buzunarul brazilianului de rînd, ci în seifurile străinătății.

În Brazilia funcționează 23 000 de mari întreprinderi străine. Profiturile fabuloase realizate de acestea (ridicîndu-se, uneori, la 1 000% față de sumele inițial investite) au declanșat largi campanii de presă și protestele vehemente ale forțelor democratice naționale. Urmarea acestei opoziții a fost propunerea textului de lege care limita la 10% procentul de remitere a profiturilor în străinătate. Profiturile excedentare, întrecînd limita preconizată, urmau să fie investite, în Brazilia, în industrie și lucrări menite să sporească venitul național, să accelereze progresul economic al țării.

★

Duba se oprește vînd din sirene în fața sediului central al poliției. Cobor în stradă și prima impresie îmi relevă un São Paulo inedit, cel puțin straniu: mi se pare că am intrat într-o imensă catedrală. În jurul meu coloanele gigantice ale zgîrie-norilor albi, între care, la înălțimi amețitoare, cite un petic albastru din bolta cerului.

ÎN GARĂ

Am plecat din București pe o căldură caniculară, cu o destinație îndepărtată. O sete cumplită m-a dus urgent spre vagonul restaurant.

— Un borviz, vă rog.
— De ce să luați borviz? Dacă nu vi se potrivește?

— Adică ce vrei să spui?
— Poate vă supără ficatul. Noi nu avem decât pentru colită.

— Și ce-mi recomanți?
— Un vin de 36 și o masă.

— Nu vreau să măninc, nu doresc vin pe căldura asta sufocantă.
— Știi, numai borviz e cam greu. Cum să faci planul cu borviz?

În prima gară cobor însetat ca o cămilă după două zile de călătorie prin deșert. În sfârșit, un bufet. Alerg spre el.

— Dați-mi ceva să mă răcoresc.
— Berea e caldă.

— Așa caldă cum o fi!
— Nu servim decât cu gustare.

— Ascultă tovarășe, mie mi-e sete nu mi-e foame.
— Ce să vă fac? Așa sînt dispozițiile. Patru mici, un cîrnăcior, două pateuri la o sticlă de bere.

— Dacă vreau două sticle înseamnă să măninc opt mici, doi cîrnăciori și patru pateuri?
— Nu e obligatoriu. Principalul e să le plătești.

După cîteva ceasuri s-a lăsat întunericul. Cobor din nou, ars de sete, într-o gară luminată feeric. În sfârșit, un bufet elegant, cu o vânzătoare așteptîndu-și clienții cu zîmbetul pe buze.

— Vă rog, tovarășă, ceva de băut. Mi-e o sete grozavă.

— N-avem decât ciocolată. De care doriți: amăruie sau cu lapte?

Disperat, m-am reîntors la locul meu și am adormit...

Se făcea că am ajuns într-o gară mare, plină de animație. Nici nu oprise bine trenul și în fața ferestrei compartimentului meu un ospătar, îmbrăcat într-un halat alb, imaculat, sosi cu o tavă pe care erau niște pahare înalte, brumate, cu sirop, lapte bătut, borviz și citronadă.

— Lapte bătut de la gheață! Luați citronadă!
— Bere rece. Cine dorește o halbă? — strigă un altul.

Nu știam ce să aleg. În sfârșit, pot să beau ce-mi place. Ah, ce grozavă e!

Mai dă-mi, te rog, un pahar.
— Avem pateuri calde! Cine ia un pateu?

— Bere rece! Borviz de la gheață!
M-am trezit transpirat tocmai în momentul cînd trenul oprise cu zgomot puternic într-o stație mare. Alerg la ferestră. Un ceferist cu un felinar ciocănea roțile vagoanelor. Departe se zărea un bufet. Cobor și alerg într-un suflet spre el:

— Tovarășe, dumneata visezi?
— Ce spuneți?

— Te întreb dacă visezi. E grozav să visezi halbe reci, siropuri la gheață. Poți să-mi dai ceva de băut?

— Cum să nu! Uitați cișmeaua. E acolo pe stînga.

O! Dacă ar visa și tovarășii care se ocupă de restaurantele și bufetele din gări și din trenuri! Măcar o dată, un simplu pahar cu apă rece!

C. N. CONSTANTINIU

Povestea vorbeii

SENSURI CARE S-AU ÎNGUSTAT

Numărul de obiecte, acțiuni, însușiri etc. la care se referă un cuvînt variază cu timpul, sfera înțeleșurilor lor putîndu-se lărgi sau îngusta. Comparînd o serie de cuvinte românești cu prototipul lor latin din vremea lui Cicero, vom exemplifica astăzi fenomenul de restrîngere, de îngustare a sensului.

În textele literare cognatus avea accepțiunea de „rudă”, mult mai largă decât aceea a urmașului său românesc *cumnat* (după cum se vede, și pronunțarea s-a modificat simțitor). Sîntem informați, datorită inscripțiilor redactate în limba populară, că sensul, mai îngust, de

„cumnat” apăruse încă în antichitate, dar fără a fi tolerat de limba îngrijită a păturilor culte ale societății romane.

În alte cazuri fenomenul de îngustare a sensului s-a petrecut mai aproape de vremea noastră, deși nu-l putem data cu precizie (cîndva, înainte de secolul al XVI-lea). Iată trei exemple:

Dacă *torquere* însemna în latinește „a întoarce, a răsuci”, descendentul său românesc a țearce și-a limitat sfera înțeleșului la „a răsuci fire de lînă, cîneapă, în — trase dintr-un caier — pentru a obține fire”. Verbul vindicare denumea printre

alte acțiunea de „a elibera, a scăpa”, dar ulterior se mărginește la aceea de „a scăpa de o boală”, cum arată cuvîntul românesc *viudecare*, în care forma latină e foarte bine conservată. În sfârșit, mai menționăm pe *cernere*, verb latin folosit cu sensul „a separa, a deosebi”, pe care îl recunoaștem în verbul a cernere și în cîteva cuvinte derivate de la *discerne*, *discernînt*. Verbul de bază și-a îngustat sensul, astfel că a cernere din românește înseamnă „a separa cu ajutorul unei site, al unui ciur”.

Sorin STATI

Verificați-vă cunoștințele Ce (cine) este...

- 1 ...REYKJAVIK ?
a) Un munte în Suedia; b) capitala Islandei; c) un fiord norvegian?
- 2 ...HIPERMETROPIA ?
a) Un defect de refracție al ochiului; b) transpirație excesivă; c) o malformație congenitală a ochilor?
- 3 ...PEARY ?
a) Primul om care a atins Polul Sud; b) primul om care a atins Polul Nord; c) primul explorator care a pătruns în jungla Amazoanelor?
- 4 ...MOCTEZUMA II ?
a) Ultimul rege peruvian; b) ultimul faraon egiptean; c) ultimul rege mexican?
- 5 ...TITICACA ?
a) Un deșert în America de Nord; b) un lac în America de Sud; c) un vulcan în Filipine?
- 6 ...DIRAC ?
a) Fizician englez, unul din întemeietorii mecanicii și electrodinamicii cuantice; b) chimist german, descoperitorul sintezei amoniacului; c) fizician olandez, întemeietorul fizicii cristalelor?

- 7 ...FLAMINGO ?
a) O pasăre de pradă răspîndită mai ales în regiunile de coastă australiene; b) o pasăre din preriile sud-americane; c) o pasăre cu gîtul și picioarele exagerat de lungi, care trăiește în jurul Mării Mediterane?
- 8 ...EUTERPE ?
a) Zeiță în mitologia greacă; b) soția lui Orfeu, în mitologia greacă; c) muză a desfătărilor alese și a muzicii în mitologia greco-romană?
- 9 ...GHIRLANDAIO ?
a) Poet italian, autor al unor celebre sonete; b) pictor italian din școala florentină, reprezentant al Renașterii timpurii; c) compozitor italian preclasic?
- 10 ...IZOBARA ?
a) Linia care unește pe o hartă punctele cu aceeași adîncime față de o suprafață reper; b) linia care unește punctele cu aceeași intensitate ale mișcării de ridicare a scoarței terestre; c) linia care unește pe o hartă punctele cu aceeași presiune atmosferică medie?

RĂSPUNSURI :
1 - b; 2 - a; 3 - c; 4 - c; 5 - b; 6 - a; 7 - b; 8 - c; 9 - a; 10 - c

Dezlegarea jocului „AH, CĂLDURILEI...”, apărut în nr. trecut

- ORIZONTAL : 1) FREMATARI — PATRAT. 2) LATITUDINE — GRADE. 3) ACUTE — INFURIA — AV. 4) CEVA — SECERAT — APA. 5) ALA — CERERI — ARMAT. 6) RI — POMEZI — STEA — U. 7) U — ROLE — IOLE — ABUR. 8) IZOLATA — RACI — IDA. 9) ASINI — P — GERILA. 10) EDI — E — SOLARA — ARS. 11) NUIA — DELIRA — C-EU. 12) TF — SCĂDERE — FOC — P. 13) U — OMONIME — RAPOSA. 14) ZAPUSELI — VERISOR. 15) IMATA — ESTIVAL — BA. 16) AERISI — TORID — PAC. 17) STIRI — M — PUR — NORI. 18) TITI — COMISII — J — O. 19) ITI — CEDAT — MUSACA. 20) O — CALIT — GENEROS. 21) CALORIFER — NIT — SA. 22) IRITABIL — ATEIST. 23) TEN — RACOARE — LAUT. 24) I — IMITAȚIE — CALMA.

LA DRUM!

Itinerar vînătoresc pentru pseudovînători

Umor... cu undițe

- Ai grijă, Nae, să fie proaspăt...!

Mii și zeci de mii de cetățeni ai orașelor noastre o pornesc la sfârșit de săptămână pe potecile munților — cu sau fără marcaje — spre a gusta din înfruntarea pe care le-o prilejuesc frumusețile naturii. Dar bucuria celui ce caută recreație e uneori umbrită. Cum se face, se întreabă el, că în ația ani de drumetrie prin cei codri n-a văzut picior de iepure? Darămite vreo sălbăticiune mai de dai-doamne?!...

Totuși, dacă ar ști el cât de ușor își poate împlini și această firească dorință!...

Bucureșteanului, de pildă, îi dăm asigurare că pentru a vedea sălbăticiuni adevărate, în mediul lor adevărat, și încă din cele mult rivnite de vânători, nu trebuie să se îndepărteze decât cale de-un ceas de la rosturile lui citadine. Numai că este necesar să învețe cum, când și ce trebuie să facă pentru ca dorința să i se îndeplinească, deci să-și însușească câteva apucături de-ale vânătorilor, pentru ca acolo unde celui neinițiat nu îi apar decât desimi sau luminșuri de codru, lui să i se înfățișeze una sau alta dintre sălbăticiunile pădurii. Acestea populăază — în număr mult mai mare și în specii mult mai numeroase decât se crede de obicei — chiar și frumoasele păduri de șes din nemijlocita apropiere a Capitalei, păduri ce nu sînt, de fapt, decât rămășițe a ceea ce au fost, pe vremuri, vestigiile codrii ai Vlăsiei.

Iată itinerarul de început pe care îl recomandăm drumetului nostru:

...Tramvaiul, autobuzul sau troleibuzul — care îi e mai la îndemână spre a ajunge la Șosea, la Ștrandul tineretului — iar de acolo, autobuzul 48 — care peste nici zece minute îl lasă în fața Grădinii zoologice din pădurea „Băneasa”. (Nu! Nu-i păcăleală... Nu îl trimitem să vadă animale captive!... Puținică răbdare!)

Coborînd din mașină, cetățeanul pornit pe aventuri cu sălbăticiuni adevărate o va lua pe alea ce trece prin fața porții poligonului de tir „Tunari” — își va continua drumul spre nord — orientare după soare, după busolă, după

mușchii de pe tulpinile copacilor, care întotdeauna se găsec pe partea mai umbră a tulpinii, deci pe cea dinspre miazănoapte — pînă ce alea, transformîndu-se în simplu colnic de pădure, îl va duce în temeiul codrului.

Cel ce dorește să vadă vînat trebuie să rămînă nevăzut și neauzit. Se va feri deci ca de foc de a purta haine a căror culoare bate la ochi sau care fișie la fiecare mișcare.

Turistul nostru trebuie, la fel, să știe că vînatul iese din desime și că, în general, mișcă mai ales în zori și în amurg. Vînatul poate fi surprins „pe-afară” și în timpul zilei, în clipele cînd — după ploaie — soarele reușește să străpungă iarăși picla de nori și numai în porțiuni de pădure foarte liniștite.

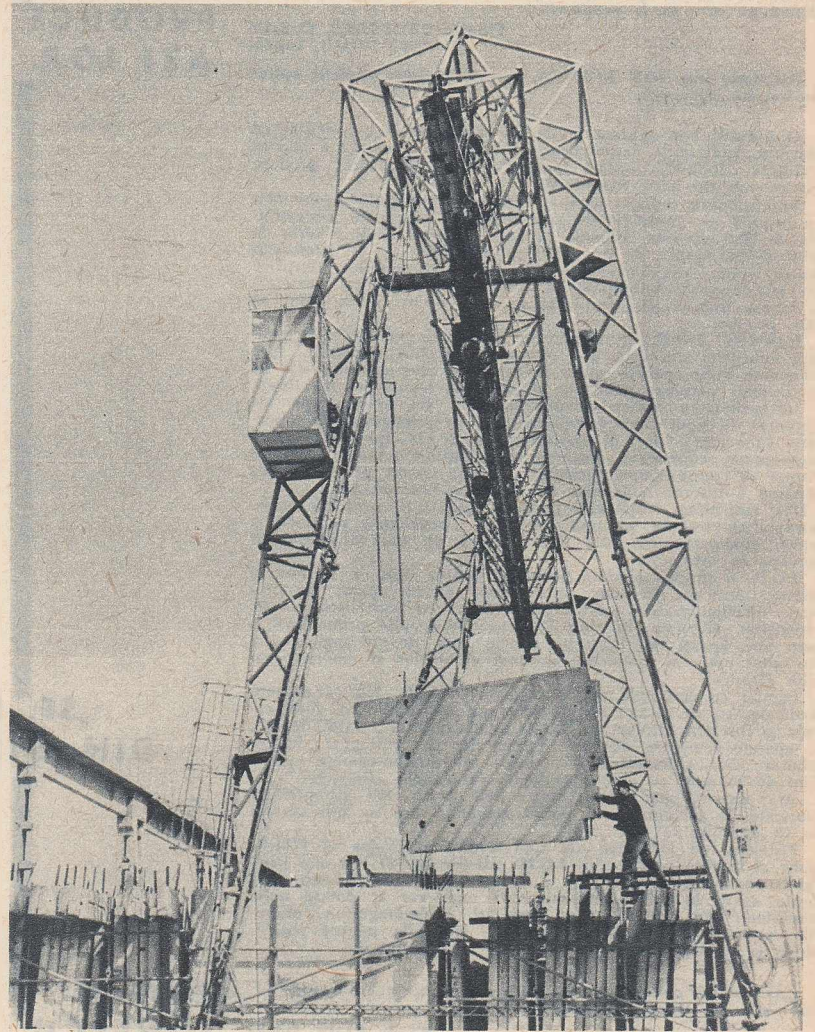
Vînat poți vedea stînd la pîndă sau dibuind prin pădure.

Prima metodă — pîndă de pe loc — este indicată pe vreme uscată și fără vînt, cînd pasul ți-l trădează fiecare vreașe sau frunzușă uscată pe care piciorul nu le-a putut evita. A doua — dibuirea — este indicată atunci cînd covorul de frunze moarte e jilav și cînd suflă vînt puternic care, mișcînd boschetăria și vijînd, îți acoperă oarecum și mișcările, și zgomotele.

Pseudovînatul nostru se va așeza deci la pîndă, la o margine de luminș, acolo unde codrul de rariște se mărginește cu desimea, sau la o margine de poieniță. Își va căuta un loc bun, unde va putea șede o oră sau chiar peste o oră în deplină nemișcare, fără să-și frîngă șalele. Locul va fi astfel ales încît vîntul să bată dinspre locul pe unde credem că va ieși vînatul spre om și nu invers.

Vînatul patrupele își semnalează de departe sosirea prin ropotul pașilor sau foșnetul frunzușului uscat, rămas din anul trecut. Astfel, cel ce pîndeste are tot timpul să se întoarcă în mod convenabil pentru ca atunci cînd vînatul îi „pozează” să poată rămîne stănă de piatră.

Șansa de-a vedea vînat e mai mare atunci cînd nu așteptăm să vină el la noi, ci îi ieșim în in-

Clara SPITZER — Pentru construcțiile cincinalului

COPERTA NOASTRĂ

La uzinele „Vulcan”, secția cazangerie.

Fotografie de S. STEINER

timpinare. Pseudovînatul se va strecura deci ca o umbră, mereu lipit de desime, mereu cu ochii în patru pe poteci sau pe marginea liniilor somiere ce împart pădurea în parcele, înaintînd mereu împotriva vîntului...

În pădurea „Băneasa” se poate conta pe multe întîlniri cu vînat: de la vulpe la bursuc, de la iepure la căprioară. Plus o mulțime de păsărele și păsări, printre care — dacă ai deosebitul noroc — se poate întîmpla și vreun fazan.

Turistului care urmînd sfatul nostru va întreprinde cercetarea cinegetică a pădurii „Băneasa” îi dăm această orientare generală pentru ca să știe cum să meargă fără să se repete, fără să neliniștească mereu același colț de pădure și fără să se rătăcească.

L-am trimis, prin îndrumările turistice de mai sus, în pădurea mărginită la sud de cîmpul ce o desparte de aeroportul „Băneasa”, la nord limitată de linia ferată ce leagă fostele forturi, zisă linia „de

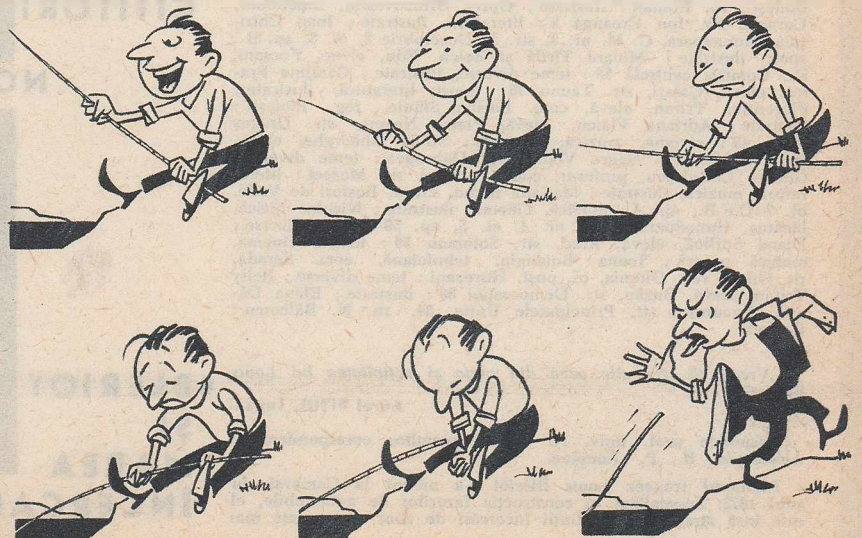
centură”, la răsărit de șoseaua Pipera, iar la apus de șoseaua București—Ploiești. Avînd această orientare generală, turistul nu va trăi cu teama de a rătăci, căci oriunde ar ieși din pădure, după un mers de câteva sute de metri, fie spre dreapta, fie spre stînga, va da de vreuna dintre haltele de tren sau stațiile de autobuz ale liniilor și șoselelor arătate.

Nic. A. STRĂVOIU

de Rik AUERBACH

— Sic! Eu am prins trei...!

Pescuitul împotriva asteniei!

„Am dori să cunoaștem cite ceva despre industria noastră de aparate optice, cit și despre aparatele de proiecție cinematografică pe care ea le produce”.

Tiberiu BĂNCEANU, Orăștie și Alfred MILLIU, Lupeni

Răspunde ing. ION RENȚEA, directorul întreprinderii optice române din București.

O industrie de aparate optice în țara noastră n-a existat cu adevărat decât după naționalizare. Fînțase pînă atunci o fabrică intitulată „Industria optică română”, dar ale cărei produse optice erau de mică importanță.

Întreprinderea optică română, născută în anii puterii populare, s-a profilat pe producția de aparate optice mecanice. Începuturile au fost modeste. Primele produse nu erau decât o serie de microscopie simple, de tip școlar și un modest tip de microscop pentru laboratoare. Dezvoltarea tehnicii, a cercetărilor științifice din țara noastră, îmbunătățirea continuă a asistenței medicale — căreia trebuia să-i furnizăm aparate — nu ne-au lăsat să stăm pe loc.

Colectivul I.O.R., încadrîndu-se în ritmul general al dezvoltării industriei socialiste, și-a reorganizat producția pornind spre fabricarea unor aparate optice mecanice și alte aparate din ce în ce mai complexe, realizate la un nivel tehnic tot mai înalt.

Întreprinderea optică română produce azi microscopie de laborator de tipul celor microbiologice, cu dispozitive de observare binoculară, iar de curînd a trecut la fabricarea unor microscopie complexe, destinate cercetărilor. Aceste aparate dispun de posibilitatea studiului aceluiași obiect prin aplicarea aproape a tuturor metodelor cunoscute în microscopie.

Deși mai nouă, secția care produce aparate de proiecție cinematografică trebuie să țină pasul cu dezvoltarea continuă a rețelei cinematografice din țara noastră, pe care a acoperit-o aproape în întregime.

I.O.R. a produs aparate portabile pentru film de 16 mm și citeva tipuri de 35 mm, printre care și un aparat de proiecție cinematografică pentru cinemascop, cu sunet stereofonic înregistrat magnetic. În curs de producție se află prima serie a unui nou aparat de proiecție pentru film de 16 mm, stabil, cu sunet optic și magnetic, destinat cluburilor și cinematografelelor sătești.

Paralel cu aparatele optice mecanice, I.O.R. fabrică aparate medicale, ca de pildă: electrocardiografe portabile cu două canale și inscriere directă pe hîrtie termosenzibilă; unite dentare — aparate complexe destinate cabinetelor stomatologice; în colaborare cu „Automatica” se fabrică micro-radio-camere pentru film de 70 mm, cu care sînt dotate caravanele „Roentgen”.

Am amintit doar citeva dintre cele peste 100 de produse fabricate de întreprinderea optică română, care în anii ce vin se va dezvolta tot mai mult.

Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. pune și în fața colectivului I.O.R. noi sarcini. Și cea mai principală sarcină este aceea de a fabrica la nivelul tehnicii moderne aparatele optice mecanice cu care vor fi dotate noile laboratoare ale institutelor de cercetări, cinematografele, cluburile, precum și fabricarea aparatelor medicale pentru policlinicile și spitalele ce se vor construi în anii ce vin.

„Aș dori să cunosc cite ceva din începuturile activității literare ale lui Eugen Ionescu”.

Sandru PĂUN, Tulcea și Florica Georgeta ALEXANDROAIE, Huși

Răspunde EMIL MANU, critic literar.

Înainte de a se impune pe plan mondial prin piesele sale jucate cu răsnet, Eugen Ionescu era cunoscut pe meleagurile natale (s-a născut la Slatina în 1912; a plecat în Franța în 1938) pentru lucrările scrise în limba română.

Debutul ca poet sau critic literar și-l face în reviste școlarești ca *Ramuri fragede* și *Revista liceului „Sf. Sava”*. Tudor Argezi îi publică în *Bilete de papagal* (an. I) o *Elegie*.

În limba română, în afara colaborărilor la reviste diverse ca cele amintite și ca *Viața literară* (1933-1934) și *România literară* (1933), Eugen Ionescu a tipărit două volume: *Elegii pentru ființe mici*, 1931, Craiova (Cercul analelor române) — poezii — și *Nu*, un volum de eseuri critice.

Tot în limba română a scris și prima sa lucrare pentru scenă, comedia *Englezeste fără profesor*, lucrare pe care și-a tradus-o în franțuzește și, desigur, cu modificări a devenit *Cîntăreața cheală* (La cantatrice chauve). Petru Comarnescu, prezentînd recent acest text, îl considera deosebit de valoros deoarece „mai mult decât textul francez, ne îngăduie să explorăm rădăcinile creației lui Ionescu și să urmărim, în exercițiul lingvistic ce a ocazionat nașterea acestei piese, înșeși poveștile pe care i le-a dat limba română”.

Următorii cititori doresc să corespundeze: Mihai Portaru, elev, Craiova, str. M. V. Frunze 6; ilustrate; Ionel Bogdan, tehnician, București, str. M. Eminescu 106, rn. 1 Mai; teme diverse, ilustrate; Fülöp Arpad, strungar, Sibiu, intr. Manculului 12; teme diverse, ilustrate; Ion Ghinitoiu, tehnician, com. Budești, rn. Roman; ilustrate; Oprea Brîncoveanu, funcționar, Caracal, str. Ion Creangă 3; literatură, ilustrate; Ioan Chirițoiu, Hunedoara, C. M. nr. 3, str. 30 Decembrie 3, et. 3, ap. 31; sport, ilustrate; Mioara Tirilă și Zoica Edu, eleve, Focșani, str. Comisia centrală 58; teme diverse, ilustrate; Cătălina Prulea, elevă, Galați, str. Tănuș 36; sport, literatură, ilustrate; Florentina Trifan, elevă, com. Poiana Slănic, reg. Ploiești; ilustrate; Adriana Vlaicu, elevă, Piatra Neamț, str. Dragoș Vodă 45; cinema, muzică, ilustrate; Silvia Gheorghe, elevă, com. 2 Mai, rn. Negru Vodă, reg. Dobrogea; teme diverse; George Chitulescu, profesor, com. Puchenii, rn. Muscel; literatură, muzică, ilustrate; Mariana Băduț, elevă, Roșiori de Vede, bl. 7 C.F.R., ap. 4; muzică, cinema, ilustrate; Nicolae Pisciă, lăcătuș, Hunedoara, C.M. nr. 4, et. 5, ap. 59; teme diverse; Diana Sofileă, elevă, Arad, str. Solomon 56; teatru, cinema, muzică ușoară; Ioana Boiangiu, tehniciană, com. Serada, rn. Gilort, reg. Oltenia, of. poșt. Hurezani; teme diverse; Rely Trifan, elevă, Buzău, str. Democrației 86; ilustrate; Elena Dănilă, București, str. Principatele Unite 54, rn. N. Bălcescu; ilustrate.

„Vreau să știu cite ceva din viața și activitatea lui Louis Blériot”.

Aurel PIȚUL, Lupeni

Răspunde prof. univ. N. TIPEI, membru corespondent al Academiei R. P. Române.

Inginerul francez Louis Blériot s-a născut la Cambrai, în anul 1872. Specializat în construcția farurilor de automobile, el este însă atras de cele dintîi încercări de zbor cu aparate mai

«CE PRODUCE AZI I.O.R.»

„SF. SOFIA” DIN ISTANBUL

«EUGEN IONESCU ÎN LIMBA ROMÂNĂ»

«CITITORII CĂTRE CITITORI»

POȘTA NOASTRĂ

«BLÉRIOT ȘI MAREA ÎNCERCARE»

grele decât aerul, efectuate în Franța în primii ani ai secolului nostru.

După citeva zboruri încununate de succes — care au dovedit eficiența formulor noi, constructive, către care se îndrepta Blériot — el se consacră definitiv aviației. Anul 1909 îl găsește pregătînd marea încercare: traversarea Canalului Minciei. În luna iulie 1909 trei oameni fac pregătiri febrile în acest scop: Latham, Blériot și de Lambert. Cu toate că aparatul lui Latham părea cel mai bine pus la punct, încercarea acestuia, la 19 iulie 1909, se termină cu un insucces: la 10 km de coasta engleză motorul se oprește și pilotul este obligat să amerizeze, fără mari stricăciuni și fără a fi rănit.

Șase zile mai tîrziu, la 25 iulie, pe avionul tip XI — echipat cu un motor Anzani și cu o elice denumită „Intégrale” de către desenatorul său, Chauvet — Blériot își ia zborul de pe coasta franceză. Urmărit de vaporul „Escopette”, el s-a orientat spre portul englez Dover. După un zbor, memorabil în istoria aviației, de 27 minute la 150 m înălțime, aterizează la North Fall Meadow, lângă Dover, reușind astfel prima traversare deasupra mării.

În toamna aceluiași an, la 18 octombrie 1909, Blériot, răspunzînd unei invitații, prezintă avionul său la București, unde execută cu succes o serie de zboruri. Astfel se vedește, încă de la începuturile aviației, marelui interes al publicului românesc față de această tînără ramură a tehnicii moderne.

Titular al brevetului de pilot nr. 1 și denumit apoi „primul pilot al Franței”, Blériot perfecționează continuu aparatele sale. Pe avioanele construite de el Roland Garros atinge, în 1912, înălțimea de 4 000 m, iar la 21 septembrie 1913, Pégoud execută prima buclă verticală (luping). Astfel numele lui Blériot și Pégoud sînt legate de începutul zborului artistic, care avea să împingă mult mai departe cunoștințele asupra dinamicii zborului, marcînd o etapă decisivă în această direcție.

Avîntul vertiginos al aviației, după anul 1930, determină apariția unui număr din ce în ce mai mare de constructori de avioane, printre care Blériot își păstrează faima dobîndită. Astfel, recordul de distanță străbătută fără escală (10 601 km, în zbor continuu) este readus Franței (în 1934) de avionul Blériot III, pilotat de Codos și Rossi.

În anul 1936 Louis Blériot moare. Întreaga sa viață a fost consacrată aviației, în a cărei istorie și-a cîștigat un loc de frunte.

„În notele de călătorie din Turcia — vechi și noi — se pomenește mereu de un monument deosebit de important: moscheea «Sf. Sofia» din Istanbul. Doresc să știu cînd a fost construită și de către cine?”

Ion MERA, str. 30 Decembrie 9, Caransebeș

Răspunde prof. GHEORGHE CRONȚ, doctor în științe istorico-juridice, Institutul de istorie al Academiei R. P. Române.

În limba greacă *safia* înseamnă *înțelepciune*. Grecii vechi socoteau înțelepciunea drept o virtute transmisă omului de către zeii săi protectori. În concepția bizantinilor sfînta Sofia semnifică însăși înțelepciunea divină și aceștia i-au fost consacrate bisericile.

În Constantinopol a existat, încă din secolul al IV-lea, o biserică „Sf. Sofia” ridicată de către împăratul Constantin cel Mare (306-337). Reconstructă de citeva ori în secolele următoare, ea a ars în timpul răscoalei populației din capitală împotriva împăratului Iustinian. Îndată după înăbușirea răscoalei, acest împărat a angajat doi mari arhitecți pentru a construi lângă palatul său grandioasa biserică „Sf. Sofia”.

Arhitecții Anthemius din Tralles și Isidor din Milet au terminat construcția în anul 537. Prin talentul acestora, prin iscușința sculptorilor și pictorilor, precum și prin munca pricepută a sutelor de lucrători, „Sf. Sofia” a dobîndit o splendoare care a satisfăcut pe deplin voinea de strălucire a lui Iustinian.

Construcția propriu-zisă, care dăinuiește și în zilele noastre, are lungimea de 77 m și lărgimea de 71 m. Centrul ei este dominat de o vastă cupolă cu înălțimea de 67 m și diametrul de 31 m. Prin aceste dimensiuni cupola a uimit pe contemporani. Slăbită de cutremurele de pămînt, cupola s-a prăbușit în anul 558, dar puțin după aceea a fost reconstruită.

Ornamentația interioară se caracteriza printr-o bogăție și execuție nemaîntîlnite pînă atunci în arta bizantină. Aurul, argintul, pietrele scumpe, marmura colorată și mozaicul ce o împodobeau au produs privitorilor impresii fascinante, ce ni s-au transmis prin mai multe descrieri.

Cu timpul ornamentele au dispărut, unele fiind prădate de cruciați, iar cele mai multe fiind luate de turci, după transformarea bisericii în moschee, la 1453. Turcii au zugrăvit pereții spre a face să dispară chipurile sfinților. Alături, sultanii au ridicat minarete.

Privit din afară, monumentul nu produce o impresie prea mare; în interior însă, construcția oferă imaginea măreției și armoniei care au caracterizat în general arhitectura bizantină. În 1935 această moschee a fost transformată în muzeu de anticități romane și bizantine.

Unii istorici mai consideră încă „Sf. Sofia” ca operă a împăratului Iustinian. În realitate, acest monument este o creație reprezentativă a societății bizantine și sintetizează progresul arhitecturii din secolul al VI-lea.

ELENA DESPINOIU, Constanța. Vă mulțumim pentru aprecierile călduroase pe care le faceți cu privire la conținutul revistei noastre, precum și pentru sugestiile, de care vom ține seama — mai ales de cea privitoare la materialele cu caracter pedagogic. Ne bucură că vă place munca dv. și comuna în care ați fost repartizată ca învățătoare practicană. Vă dorim reușită deplină la ultimele dv. examene și mult succes în nobila profesiune de învățătoare în care ați pășit.

CORNEL TODEU, Hunedoara. Primul Festival internațional al tineretului și studenților a avut loc în 1947 la Praga, fiind organizat din inițiativa Federației mondiale a tineretului democrat și a Uniunii internaționale a studenților. Următoarele festivaluri s-au desfășurat după cum urmează: Budapesta (1949), Berlin (1951), București (1953), Varșovia (1955), Moscova (1957), Viena (1959) și Helsinki (1962).

VLADIMIR CIRJA din Băicoi, mulțumindu-ne pentru inițiativa publicării unui „Colț al automobilistului”, ne adresează o seamă de întrebări legate de această temă. Le vom transmite — ca și pe ale altor cititori — colaboratorului nostru, care le va include în viitoarele articole ale rubricii.

GEORGETA MOCANU din Buzău apreciază rubrica „Memento” care — după cum se spune în scrisoare — o ajută să-și aleagă un film, o carte la bibliotecă ș.a.m.d. De asemenea, corespondenta noastră e mulțumită de nivelul reportajelor de călătorie care o fac, după cum se exprimă: „să vadă cu ochii minții ceea ce autorul a văzut aievea”.

ANA LAZĂR, Șimleul Silvaniei. Lui Constantin Drăghici puteți să-i scrieți pe adresa Teatrului de operă, Splaiul Independenței 1, raionul V. I. Lenin, București.

memento

TEZAUURUL LUI IUSTINIAN de Al. Voitin. Comedie satirică a unui autor remarcabil prin substanța tragică a unor piese (**Oameni care tac, Oamenii înving**). Interesantă e, în ultimii ani, munca tinărului actor-regizor Mihai Berechet, care semnează și direcția de scenă a acestui spectacol bogat în resurse comice. Distribuția cuprinde pe: Grigore Vasiliu-Bîrlig, Silvia Dumitrescu, Dem. Rădulescu, Mihai Fotino, Didona Popescu (Teatrul național din București).
DOI PE UN BALANSOAR. Piesa lui Gibson ispășește în continuare regizorii și actorii prin

St. Mihăilescu-Brăila

■ Prezența numelui lui Celen-tano lângă un cântec obligă să-l ascuți cu atenție mărită. Stilul lui dezlănțuit frenetic, simulind tornade, maelstromuri și taifunuri, influențează și pe interpreta Graziella Chițu.
■ Rockul **La forza del amore** este cîntat de solista cu aîta pasiune și mai ales dicțiune, încît chiar cei ce nu înțeleg italiana pricep ce-i aceea... la forza del amore. Chiar dacă pe alocuri apare tendința de a se cînta ca la operă și atunci seamănă cu la forza del destino...
■ Și-acum, marele număr al discului... **Esta noche no.** Solista noastră se depășește. Joacă, interpretează, realizează autenticul

(bineînțeles, la nivelul textului pe care de data aceasta mai mult îl intuim, deși s-ar putea să-l intuim pe dos). De s-ar traduce măcar titlurile!...
■ Urmează **Mani, o rumbă plăcută** (...însă nimic mai mult).
■ O mică observație: de ce nu se dă pe eticheta discului numele întreg al compozitorilor? Nu știm cum îi mai cheamă pe Calvi sau pe Robier, dar ce-ai spune de niște cîntece semnate: Vasilescu, Roman, Grigoriu, Popa, fără Ion, Elly, Cezar și Temistocle?
■ De asemenea de multe ori lipsesc numele celor care „au îndrăznit” să scrie versurile acestor cîntece. Să fie atît de modești?

discuri

teatru

DUMINICĂ, 11 IULIE. Fotbal: finala Cupei R. P. Române. În pauze, muzică ușoară cu Roxana Matei, Luigi Ionescu și formația Jean Ionescu ■ **Oltenia contemporană.** Film de televiziune despre frumoasa regiune dintre Olt și Dunăre (19.40) ■ Prima emisiune de varietăți sub forma unui concurs interregional. Participă cîntăreți, formații muzicale și dansatori din regiunile Ploiești și Brașov (20.00).
LUNI, 12 IULIE. Vitrina literară de Liviu Călin (20.00) ■ **Mofturi 1900.** Film onest realizat de Jean Georgescu după momente și schițe de I. L. Caragiale. Cu: Gr. Vasiliu-Bîrlig, Al. Giugaru, Marcel Angheliescu, Cella Dima, Geo Barton,

H. Nicolaide, Ion Dichisceanu, Mircea Crișan, Horia Șerbănescu, Radu Zaharescu, Sanda Țăranu (21.20).
MIERCURI, 14 IULIE. Castelele de pe valea Loarei. Film documentar francez (20.00) ■ Premieră a teatrului în studio: **Zorile** la 4.54 de Ionel Hristea. Opt personaje aflate într-o situație limită în istorica noapte din august '44. În rolurile principale: George Măruță, Doina Tuțescu, Matei Alexandru, Ion Marinescu, Mircea Angheliescu (21.00).
JOI, 15 IULIE. Clubul tineretii. O emisiune care a stîrmit multe controverse în ultima vreme (19.45) ■ Din lume adunate. Magazinul

textul ei generos. În regia lui C. Dinischiotu, piesa va fi văzută săptămîna aceasta în premieră, la Constanța, cu Ileana Ploscaru și Dan Herdan.
REGELE MOARE de Eugen Ionescu a fost ultima premieră a Teatrului național din București înainte de căderea de cortină ce marchează începutul vacanței de vară. Vom revedea spectacolul în toamnă — sub bagheta regizorală a lui Moni Ghelerter — cu Aura Buzescu și Ștefan Mihăilescu-Brăila (în reprezentație) în rolurile principale.
SONET PENTRU O PAPUȘĂ

de Sergiu Fărcășan la al 100-lea spectacol bucureștean și la... primul băcăuan. Decî premieră băcăuană în regia lui I. C. Rusu.
PAPA SE LUSTRUIEȘTE, cunoscuta comedie a academicianului grec Spiros Melas. La Constanța, doi artiști ai poporului din Capitală au contribuit la realizarea spectacolului: regizorul Sică Alexandrescu și actorul Marcel Angheliescu.
Opereta în Italia. În curînd spectatorii italieni se vor înfîlți cu artiștii români de operetă. Le urăm succesul de la Paris al „Comediei”.

televiziune

Maria Pietraru

televiziunii (21.45) ■ Transmisiunea unui spectacol folcloric de la Muzeul satului. Cîntă: Aurelia Fătu-Răduțu, Maria Pietraru, formația condusă de Nicolae Băluță ș.a. (22.30).
VINERI, 16 IULIE. Săptămîna (20.00) ■ Noi lucrări ale graficienilor noștri, comentate de Mircea Deac (21.10).
SIMBĂTA, 17 IULIE. A doua emisiune pentru tineret din ciclul **Cireșarii** (19.20) ■ Inegală „Televiciclopedie” (20.00) ■ Poetul și cîntărețul popular Mihai Lăcătuș, prezentat de Angela Moldovan. O idee interesantă (21.00).

■ După vol. I de **Opere**, după V. Alecsandri, **Bietul Ioanide**, impresii asupra literaturii spaniole apărute în acest an, George Călinescu este din nou prezent în librării cu un volum de Teatru. Cartea, pe care am fi vrut-o însoțită de o cifră de scurtă notă introductivă asupra acestui sector de creație al lui Călinescu, cuprinde piesele: **Ludovic al XIX-lea** (cinci acte), **Phedra** (un act parodic de teatru abstractonist), **Basmul cu minciunile**, **Napoleon și Sfînta Elena**, **Despre minie sau Napoleon și Fouché** (în cîte un act), **Războiul lui Voltaire și Secretarii domnului de Voltaire** (poeme dramatice), **Tragedia regelui Otakar și a prințului Dalibor** (teatru de păpuși), **Fluturile**, **Irod împărat**, **Brezia**, **Crăiasa fără cusur și Soarele și luna** (de asemenea în cîte un act). Era bine să se fi tipărit aci și **Șun sau calea neturburată** pentru a avea, într-un volum, tot teatrul lui Călinescu, cum e de crezut că se va întîmpla în cazul

seriei de **Opere**. Pînă atunci teatrele ar putea interpreta dacă nu piesele mai lungi, în orice caz pe cele scurte, care se pretează la admirabile spectacole „coupées”. Ar fi o atenție în plus față de memoria marelui scriitor. E de notat, de asemenea, că în curînd va apărea valorosul său studiu privind **Estetica basmului**, contribuție esențială pentru lămurirea unor probleme de artă ale acestui gen.
■ Cîteva dintre colecțiile editurii Meridiane se bucură de mare căutare, mai ales acum în plină vară, în timpul concediilor, al călătoriilor de agrement etc. Între aceste colecții cităm pe cea mai recentă, intitulată **Monumente istorice și una mai veche, Monumentele patriei noastre**.
■ Dintre aparițiile mai noi sînt de semnalat în **Monumentele istorice: Voroneț**, cu un bine echilibrat text de analiză a operei arhitecturale și de cercetare a condițiilor istorice și sociale în

care a fost construită această vestită biserică bucovineană, semnat de Petru Comarnescu, autor, de altfel, și al unui necesar **Îndreptar artistic al monumentelor din Moldova de nord** ce ar merita a fi retipărit de cineva.
■ În aceeași colecție: un volum închinat mănăstirii Putna (text de N. Constantinescu) și un altul — mănăstirii **Humor** (text de Șt. Bălș), monumente din aceleași locuri ale țării, cărora li se cuvenea, ca și multor altora, asemenea albume interesante, expresive, accesibile și din punct de vedere al prețului.
■ Din seria **Monumentele patriei noastre** e de notat apariția volumului despre monumentul de la **Adamclisi** (V. Barbu).
■ În aceeași serie e de citit cartea semnată de Oct. Floca și B. Bassa despre **Cetatea Deva**.
■ O altă colecție a **Meridianelor — Arta pentru toți** — prezintă doi mari plasticieni ai noștri: **Ștefan Dumitrescu** (text B. Bednarik) și **Lucian Grigorescu** (text B. Moșescu-Măciucă). De notat aci un oarecare progres atît în ce privește calitatea reproducerilor cit și a textelor.
■ Un album relativ bogat ca text și ilustrație tipărește la Me-

ridiane Jack Brutaru. Cartea, scrisă cam neglijent în privința judecăților de valoare, este închinată lui **Aurel Jiquidi**.
■ Și fiindcă sîntem la capitolul cărților apărute recent la Meridiane, să semnalăm și monografia (cam inegală și numai parțial relevantă) lui Mihai Vasiliu despre marelui om de teatru **Alexandru Davila**.
■ Volumul de nuvele **Satana în mahalale**, publicat recent de marelui filozof și matematician englez Bertrand Russell, a constituit o surpriză literară. Nuvelele au fost traduse de curînd la Paris.
■ Recent a apărut la Paris **Anthologie vivante de la littérature d'aujourd'hui**, alcătuită de cunoscutul scriitor și critic literar Pierre de Bojseffre. Închinat literaturii ultimilor 30 de ani, volumul prezintă 118 scriitori, texte din operele lor, scurte comentarii și fișe bibliografice.

cartea

■ În Săptămîna filmului românesc, organizată în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului, pot fi văzute cele mai reprezentative creații ale producției

naționale: **VALURILE DUNĂRII**, **SETEA**, **LUPENI '29**, **TUDOR**, **PĂDUREA SPINZURĂȚILOR**, **NEAMUL ȘOIMĂREȘTILOR**.
■ **DECORAȚII PENTRU COPILII MINUNE**, premieră R. F. Germană. Țineți minte excelentul pamflet **Copiii minune**? Noul film al lui Kurt Hoffman, cu Karl-Heinz Schorth și Edith Heerdegen îl continuă cu spirit și vervă satirică. De văzut!
■ **BRĂȚARA DE GRANATE**, premieră, studioul „Mosfilm”. Pe motive din Kuprin, în regia lui A. Room, cu A. Șenghelaia și Natalia Maliavina, o poveste romantică de la începutul secolului nostru.
■ **Tentația nr. 1** a săptămîinii curente rămîne, pentru cine n-a văzut încă, excelentul **Elia Kazan AMERICA, AMERICA**, film distins cu premiul Oscar pentru regie.
■ **CUM SE REUȘEȘTE ÎN DRAGOSTE**. Bineînțeles, regizorul Michel Boisrond nu și-a propus să ne învețe „cum se reușește”, ci doar să ne amuze pe seama

Ariadna Șenghelaia

încercărilor pe care le face la tot pasul o tinărie fermecătoare dar cu prea mult neastîmpăr (Dany Sava).
■ **UN LUCRU FĂCUT LA TIMP**. Un „nou” lanț de gaguri din mijlocul cărora răsare cunoscutul comic englez Norman Wisdom (Alerg după o stea, O dată în viață, Spre culmi).
■ Așteptăm pe ecranele bucureștene documentarele studioului „Sahia” consacrate la cel de-al doilea Festival al filmului românesc de la Mamaia.
■ Comedia deține locul prim în repertoriul cinematografic al săptămîinii. Mai bune sau mai facile, comediiile răspund unei dorințe a publicului pe care cinematografia națională n-o satisface în suficientă măsură. Cîteva titluri „la ordinea zilei”: **JOE LIMONADA**, doi Norman Wisdom (**UN LUCRU FĂCUT LA TIMP, SPRE**

CULMI), **UCIGAȘII DE FEMEI, NU TE ATINGE DE FERICIRE, RĂZBOIUL VESEL, BINE AȚI VENIT!**, **BUFONUL REGELUI**.

cinema

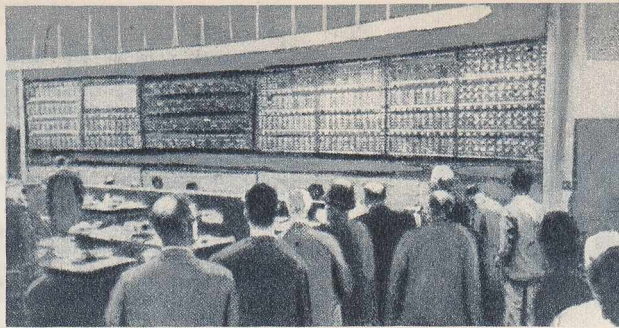
Irina Petrescu

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran

INTERNATIONAL

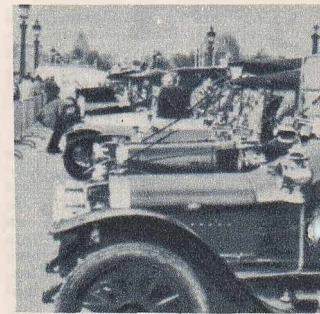
Când valorile acțiunilor înregistrează scăderi catastrofale la bursă...

ofere de lucru pentru o perioadă mai îndelungată multor muncitori șomeri.

I. M.

CURSA BUNICELOR

Surzind, sute de mii de oameni au urmărit pe șoselele vest-europene o cursă de automobile neobișnuită. Gazetarii au numit-o cursa bunicelor și nu fără dreptate, pentru că multe, dacă nu cea mai mare parte a mașinilor concurențe, au făcut vogă în epoca dantelelor. Să parcurgă 1 365 de kilometri — distanța Paris-Viena — fie și în opt etape, cu un asemenea automobil, e mai mult o extravaganță decât un act sportiv. Sau un omagiu melancolic adus primelor automobile care au spart liniștea orașelor. Organizatorii au avut destulă bătaie de cap ca să adune cele 70 de „bunici”. Câți amii, războiul, convulsiile economice au făcut ca numai puține dintre automobilele din epoca de început să se păstreze. De aceea au fost admise în cursă toate modelele fabricate pînă la primul război mondial. Scoase din magazine, desprăfuite, revizuite tehnic, lustruite, veteranele au pornit la drum. N-a fost o cursă de viteză, ci una de regularitate. Șoselele moderne ale secolului le-au permis să înfrunte distanțele cu mai multă ușurință, cu o viteză de... 25 km pe oră! La cursă au participat mărci ca: „Renault” — 1902, „Clement” — 1903, „De Dion-Bouton” — 1904, „Amedee Bollée” — 1910, „Delage” — 1912 etc. Și ca întotdeauna surpriza n-a lipsit. A patra ediție a cursei internaționale a muzeelor de automobile a fost câștigată de un „Panhard” din... 1899!

Mașinile la start. Pregătindu-se de plecare, mulți aveau temeri că nu vor termina cursa la volanul acestor mașini. Și totuși...

ARMATE FANTOMĂ

Mulți generali de la Saigon își tratează musafirii cu băuturi reci, scoase din frigiderule pe care stă scris „made in U.S.A.” Oficial, cînd au fost aduse în Vietnamul de sud, frigiderule erau destinate unor spitale, pentru păstrarea vaccinurilor. Dar în locuințele respectivilor generali, funcționează și instalațiile de aer condiționat. Inițial, instalațiile erau destinate aceluiași spitale.

Correspondentul din Saigon al ziarului „New York Herald Tribune” Beverly Deepe, care relatează că nu este vorba despre fapte izolate. Pe baza unor dovezi convingătoare pe care le prezintă pe larg, el este foarte categoric: corupția este o problemă de cea mai mare gravitate pentru administrația Vietnamului de sud. „Surse vietnameze — subliniază correspondentul — afirmă că corupția a atins proporții scandaloză, fără precedent”.

O anchetă întreprinsă de Beverly Deepe a dezvăluit faptul că milioane și milioane de piaștri din fondurile furnizate de Statele Unite în scopul intensificării luptei împotriva forțelor patriotice sînt transferate de o serie de personalități conducătoare din Saigon în conturile pe care le au la bănci din Franța sau Hong Kong.

Un consilier american din Saigon i-a declarat trimisului special al lui „New York Herald Tribune”: „Să presupunem că la construcția unui pod oarecare de lemn ar trebui să se cheltuiască 1 600 de piaștri. Antreprenorul adaugă încă 200 de piaștri pentru el, iar șeful districtual adaugă și el alți 200 de piaștri. Imi este clar că ei bagă acești bani în buzunar, dar chitanța pe care mi-o dau e pentru 2 000 de piaștri. Ce pot să mai fac?” Același consilier i-a povestit

că în timpul lui Ngo Dinh Diem un conducător provincial a recunoscut că, după ce a primit bani din fondurile americane pentru a construi un pod, a ordonat trupelor militare aflate la dispoziția sa să desfășoare construcția aflată la jumătate și a încasat ulterior din nou bani pentru aceeași lucrare.

Corupția în Vietnamul de sud ia formele cele mai diverse. Cîteva unități militare din diferite regiuni ale țării sînt cunoscute ca avînd în registrele lor un număr de așanumite „trupe fantomă”. Este vorba de trupe care fie că n-au existat niciodată, fie că au pierit în cursul luptelor și nu au fost declarate oficial pierdute, fie că au dezertat. Baniile plătiți din ajutorul american pentru întreținerea acestor armate fantomă intră, bineînțeles, în buzunarele unor conducători militari sus-puși.

Correspondentul citează și alte cazuri. Tipărirea unor afișe propagandistice care urmau să fie lansate din avioane deasupra teritoriilor controlate de forțele patriotice a costat 97 000 de piaștri. Totuși, pentru aceasta s-au alocat 250 000 de piaștri. Diferența, evident, a intrat în buzunarele „unor înalți funcționari civili”...

U. VĂLUREANU

CONCLUZIILE LUI Mr. MARTIN

Bazîndu-se pe faptul că de la ultima recesiune a economiei americane a trecut o perioadă de timp mai îndelungată decît media obișnuită, oficialitățile americane s-au lansat într-o serie de previziuni supraoptimiste cu privire la

perspectivele de viitor. Sau făcut astfel afirmații (dar aceasta s-a mai întîmplat de-a lungul deceniilor...) că economia S.U.A. ar fi ajuns într-o fază care o pune la adăpost de orice criză.

Dar, spre deosebire de cei care vorbesc despre perspectiva continuării avîntului economic, specialiștii americani în chestiuni economice fac pronosticuri mai puțin liniștitoare.

Astfel, într-un discurs rostit recent la Universitatea Columbia, dl. W. McChesney Martin, președintele lui Federal Reserve Board, combătîndu-i pe cei care se simt datori să joace rolul optimiștilor, a declarat că „situația actuală poate fi comparată cu cea care a precedat criza din 1929”. Martin a indicat următorii nori amenințatori: perioada prea lungă de avînt economic scursă de la ultima depresiune; succese economice într-un număr prea mic de state capitaliste dezvoltate; creșterea rapidă a datoriilor publice și private; dificultățile de plăți internaționale întîmpinate de rezervă (S.U.A. și Anglia); creșterea rezervelor de aur ale unor state (Franța) și neinvestirea surplusurilor în alte țări.

Argumentelor aduse de financiarul american li s-ar putea adăuga și altele. Ne-am mîrgini numai să amintim că în vremea din urmă autoritățile bancare americane au început, contrar obiceiului lor, să stocheze monede străine. S-ar putea deci afirma, chiar dacă oficial nu se mărturisește, că tezaurul american începe să fie constituit nu numai din aur ci și din valută străină. Fenomenul a început să fie înregistrat după ce s-a anunțat că rezervele de aur americane au scăzut sub 14 miliarde dolari. Un al doilea fapt care vorbește despre slăbiciunile monedei americane se referă la retragerea treptată a argintului aflat în circulație. Ca urmare a acestui lucru unii observatori apreciază că se poate prevedea o vînzare de argint pe piața mondială în vederea refacerii stocului de aur sau a cumpărării de devize străine convertibile.

Dacă va avea sau nu loc un nou '29 rămîne de văzut. Cert este însă că numai în urmă cu cîteva zile, după cum transmitea agenția France Presse „a avut loc la Wall Street (acolo unde se află bursa — n.n.) cel mai sever declin al anului, sub efectul creșterii presiunii ofertei” (acțiunilor la bursă

— n.n.), fapt pus de majoritatea comentatorilor economici tocmai pe seama nesiguranței perspectivei.

Eugen PHOEBUS

POD PESTE MESSINA

Ideea de a se înfăptui legarea Siciliei cu peninsula exista mai de mult: astfel, un tehnician din Roma își susținea încă în anul 1870 lucrarea sa de diplomă, care avea ca temă proiectul construcției unui tunel submarin între Sicilia și Calabria. Dar năzuința sicilienilor de a avea o legătură pe uscat cu Italia pare că se va putea îndeplini, în sfîrșit, abia acum. În Italia se studiază proiectul legării de continent a insulei. Deocamdată, transportul între Messina și Villa San Giovanni — cale de aproximativ 3 km — este servit de așa-zisele ferry-boaturi, adică vase ce transportă în ambele sensuri cîteva vagoane de cale ferată. Călătorii din orice oraș italian pot ajunge astfel în Sicilia cu trenul, iar sicilienii pot ajunge în același fel în Italia.

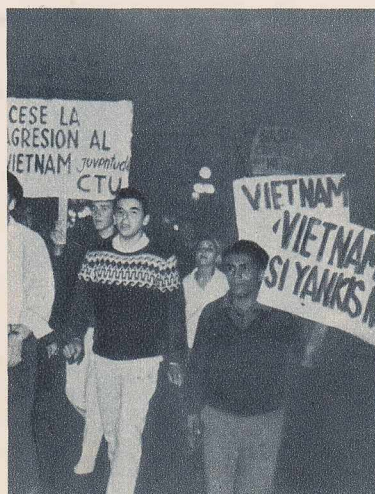
Transportul vagoanelor cu vaporul durează însă foarte mult, cel puțin o oră și jumătate — în timp ce pe un pod sau printr-un tunel timpul de trecere de la Messina la Villa San Giovanni s-ar scurta foarte mult; cu un automobil, de pildă, n-ar dura mai mult de cinci minute.

Se vorbește mai ales în ultimul timp despre proiectul unui pod. Există de asemenea și planuri pentru construcția unui rambleu pe care să treacă șosele și căi ferate spre Sicilia.

Autoritățile italiene au anunțat de altfel că se află în studiu un proiect, care ar necesita însă investiții de circa 100 miliarde lire. Perspectiva realizării unei asemenea construcții este privită cu interes în regiune, putînd să ducă la dezvoltarea turismului — aducător de venituri — și totodată să

În aceste zile a fost oaspetele țării noastre, la invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române, Ion Gheorghe Maurer, primul ministru al Republicii Somalia, Abdirazak Haji Hussein. Fotografia înfățișează clădirea parlamentului din Mogadiscio — capitala Somaliei.

Tineri din capitala Uruguayului — Montevideo — au manifestat recent pe străzile orașului, cerînd să se pună capăt agresiunii americane în Vietnam.

Forțele patriotice continuă să dea puternice lovituri trupelor guvernului-marioneta de la Saigon și trupelor americane. În fotografie: după un atac al forțelor patriotice asupra bazei americane de la Dà Nang.

DOLARUL ȘI MARINARUL

La New York a fost anunțată apariția unui nou ziar dedicat problemelor latino-americane, care se va numi „Latin American Times”. Ziarul va fi tipărit în limba engleză într-un tiraj de 10 000 exemplare și, după cum spun fondatorii săi, va fi destinat „cercurilor de afaceri și profesionale din Statele Unite, care au interese în țările Americii Latine”. Este suficient să căutăm răspunsul la întrebarea „cine sînt fondatorii?” pentru a lămurii și misterul apariției ziarului.

Redactor șef și președinte al publicației este Jorge Losado, de origine cubaneză, care trăiește de 30 de ani în Statele Unite. Dîndu-i-se firmei o oarecare înfățișare latino-americană, restul „fundației” a fost construit din personalități americane strîns legate de actualele cercuri oficiale și mai ales de cercurile departamentului de stat. Astfel, printre fondatorii figurează: Charles David, foarte recent pus în retragere după 21 de ani de activitate în cadrul corpului diplomatic american; Leonard Saffir, un fost redactor șef al agenției International News Service; Arthur Whitcomb, fost vicepreședinte al revistei Vision, și Greg M. Grogan, care a lucrat 19 ani la New York Times.

Ținînd seama de faptul că ziarul nu se adresează latino-americanilor ci businessmenilor americani care scot profituri serioase din emisfera vestică, se pune întrebarea: oare acești cititori potențiali sînt mulțumiți cu informaerea pusă la dispoziție de actualele publicații americane? Se pare că da. Nemulțumită este însă administrația S.U.A.

Există un dicționar american care ar suna în traducere cam așa: Nimic nu are mai mult succes decît succesul. Dar politica administrației în America Latină suferă eșecuri peste eșecuri. Ceea ce a determinat ca în rîndurile oamenilor de afaceri să crească iritarea față de politica oficială. Iritarea a fost alimentată și a alimentat la rîndul ei tot felul de relații apărute în presă, care dezvăluie la modul concret eșecurile și punctele slabe ale poliției Statelor Unite în America Latină. Expresia cea mai flagrantă a acestui fenomen a constituit-o ampla anchetă întreprinsă de organul marii finanțe, Wall Street Journal, în legătură cu afacerea dominicană, anchetă al cărei rezultat a fost publicat pe patru coloane în numărul din 25 iunie.

Așadar editarea lui Latin American Times se încadrează în interesele administrației de a contracara în rîndurile businessmenilor tendințele potrivnice poliției administrației.

Chiar dacă businessmenii vor fi prelucrați cu succes, nimic nu poate salva de la eșec politica falimentară și compromisă a dominației altor popoare cu bita dolarului și a marinarului.

N. LUPU

APĂRARE PROFESIONALĂ

În lumea redacțiilor franceze se face simțită o undă de neliniște. Cifrele vorbesc de la sine. Cu toată creșterea de populație din ultimele două decenii, difuzarea presei a bătut pasul pe loc, iar acum întîmpină noi dificultăți; după 1948 numai la Paris au decedat 7 ziare, cu un tiraj de 400 000 exemplare. Presa din provincie a fost și ea văduvită de 54 titluri, întrunind alte 800 000 exemplare. Licențierile s-au repercutat în mod dureros asupra profesioniștilor condeiului.

Lată de ce cuvîntul criză este rostit în redacții pe un ton alarmant. În fața unor perspective tot mai nesigure pentru exercitarea meseriei, sute de ziaristi s-au întrunit recent la Paris în cadrul unei reuniuni de „apărare profesională”. Este un eveniment semnificativ, care a fost precedat de diferite acțiuni la mai multe organe din marea presă. La „Figaro” ziaristii au constituit o societate care reclamă participarea lor la gestiunea ziarului. La cotidianul sportiv „L'Equipe”, ai cărui redactori au făcut recent grevă împotriva unor concedieri, este în curs de organizare o asociație similară. Ziaristii de la „La Croix” au reușit să impună crearea unui comitet format pe baze paritare din reprezentanți ai direcției și ai ziaristilor. La „Ouest-France”, care apare în provincie, redactorii asociați vor lansa o subscripție pentru cumpărarea unor acțiuni. Cea mai recentă ca dată este „rebeliunea” de la ziarele de seară „Paris Presse” și „France-Soir”, controlate de grupul Hachette, împotriva intenției patronilor de a suprima cheltuielile de fabricație ale primului, aflat în deficit, „îngemănîndu-l” cu cel de-al doilea. O treime din ziaristi urmează să fie concediați...

Ce revendică ziaristii din presa cotidiană care, potrivit revistei „L'Express”, își multiplică acțiunile? „Ei încearcă — scrie revista pariziană — să se asigure că nu vor fi tratați ca simple mărfuri”.

E. MIRONESCU

RIFTUL VA FI VALORIFICAT

correspondență pentru „Flacăra”

De milioane de ani Pămîntul este supus unor acțiuni geologice care i-au schimbat configurația. Pe zeci și zeci de mii de km

aceste fenomene și-au lăsat amprente, brăzînd scoarța terestră, creînd drumuri, văi, depresiuni.

Se știe. În Islanda crăpăturile scoarței terestre pot fi măsurate an de an. În Africa Orientală ele se întind pe o suprafață care depășește 3 000 de km. Pornind din partea de sud a Mării Roșii ele traversează Etiopia, Kenya, Tanzania, Uganda și Mozambicul. Acolo se întinde marea depresiune africană — riftul — cum i se spune.

Gigantica cicatrice a suscitât interesul unui mare număr de oameni de știință. Considerat „o minune a naturii”, riftul a apărut ca rezultat al putericiilor „îmbrînciri” produse în aproximativ 15 milioane de ani. Presiunea de sus în jos i-a sfișiat învelișul, creînd gropi, pe alocuri de 450 m adîncime și largi de 30 km. Malul lacului Tanganyika se înalță pînă la 700 m deasupra nivelului mării, iar fundul lacului se află la o adîncime de 650 m sub nivelul mării. Este o ilustrare sugestivă a amplorii cataclismelor care au zguduit odinioară această regiune.

Savanții din mai multe țări intrunți de curînd la Nairobi (Kenya) consideră absolut necesară studierea liniei depresiunii, pentru determinarea caracteristicilor și a originii sale. Geografi, topografi, petrologi și vulcanologi, tectonicieni și seismologi întocmesc referate, adună însemnări gravimetrice, magnetice, paleomagnetice și studiază gradarea termică terestră. Datele culese prin studiul marilor depresiuni duc la dezvoltarea cunoașterii științifice a țărilor Africii. În același timp însă, studierea riftului va îngădui totodată exploatarea resurselor minerale din acele locuri și, fără îndoială, folosirea energiei geotermice, care, pentru moment, se manifestă sub forma de abur emanînd din sol. „Minunea naturii” va deveni atunci o bogăție smulșă naturii de către om și pentru oameni.

Clara MĂLIN

Geneva, iulie 1965

MARIJUANA, PRIMUL PAS...

Traficul ilegal de stupefiante a devenit problema nr. 1 a poliției newyorkeze. Constatarea apariției ziaristului Martin Arnold într-un articol-anchetă apărut nu demult în „New York Times”.

Numărul celor care consumă heroină și alte stupefiante se ridică, după unii, la 100 000 doar în acest oraș. Chiar dacă cifra este exagerată, spune Arnold, problema rămîne și ea se complică și mai mult datorită faptului că un număr crescînd de

adolescenți din familii înstărite încep să se simtă atrași de „moda stupefiantelor”. „Ei nu încep să fumeze marijuana pentru că sînt uitate de mizeria perifericilor, ci pentru că jinduiesc după „senzații tari” sau fiindcă marijuana „se poartă”.

Se pare că această substanță, deși dăunătoare sănătății, nu este chiar atît de periculoasă ca celelalte stupefiante (de altfel în cifra de mai sus nici nu sînt cuprinși fumătorii de marijuana); însă pericolul constă în faptul că ea reprezintă primul pas către utilizarea regulată a stupefiantelor. Iată și motivul pentru care legea interzice vînzarea „marijuanaei”. Dar...

Reporterul a făcut următoarea experiență: s-a dus într-un anumit cartier din New York în care se desfășoară mai intens traficul de stupefiante și, fără a fi cunoscut pe nimeni dinainte, și-a putut procura în mai puțin de două ore, de la persoane complet necunoscute, un săculeț de marijuana în valoare de cinci dolari.

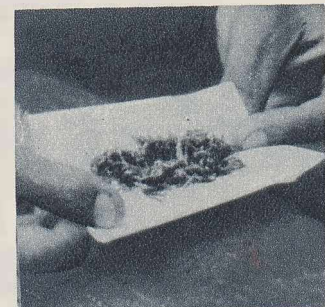
Marijuana, cum am spus, nu constituie adeseori decît „prologul”.

Dosarele poliției — subliniază Arnold — abundă în cazuri de tinere din familii înstărite care devin prostituate sau de cazuri de tinere și tineri cu studii superioare care comit crime deoarece au nevoie de tot mai mulți bani pentru a-și cumpăra stupefiante.

Această categorie de tineri ajung în fața tribunalelor datorită, în mare măsură, mediului familial — este de părere dr. Graham Blaine, medic psihiatru la centrul „Harvard and Radcliffe Health Service”. „Noi dăm prea mult acestor tineri — spune dr. Blaine. Cînd băiatul mamei mișcă doar un deget și mămica îi dăruiește un automobil Jaguar, lucrurile merg prea ușor. El nu s-a putut căli, deoarece n-a trebuit niciodată prin situații grele”.

Desigur, și viciele de educație în familie au partea lor de vină, dar răspîndirea îngrijorătoare a stupefiantelor în rîndurile tinerilor din „înaltă societate” reprezintă, pe un plan mai larg, un aspect al modului de viață al unor destul de numeroși reprezentanți ai tinerii generații din Occident. Ca un corolar, apare și „problema nr. 1” a poliției newyorkeze.

L. NIȚESCU

O folță subțire, puțină marijuana și țigara e gata...

Tînără din Papua, obiect al comerțului pe „piața mireselor”.

„SCUMPA MEA...”

Adresîndu-se astfel logodnicilor, tinerii din colonia australiană Papua nu vor repeta doar o ultrabanală formulă stilistică din lexiconul universal al amorozaților, ci se vor referi, ad literam, la o alarmantă stare de lucruri din țara lor. Fiîndcă, după cum ne informează revista germană „Bunte Illustriert”, în Papua se manifestă în prezent numeroase nemulțumiri în legătură cu creșterea îngrijorătoare a prețurilor pe „piața mireselor”. Negociate pînă în prezent de părinții lor la prețuri rezonabile și convertite, conform tradiției, în porci sau scoici, tinerele papuase, de la vârsta de 13 ani, sînt oferite acum celor ce susțină după mîna lor la prețuri de-a dreptul exorbitante și numai în monedă forte. Împotriva riscului de a rămîne cu „piatra-n casă” (în Papua banii nu prea curg gîrlă) întreprinzătorii părinți au acceptat vînzarea delicatei mărfii în rate...

În comerțul mireselor din Papua au intervenit însă și elemente specifice de concurență: mai solvabili, tinerii care trăiesc în orașele de pe coastă (și cîștigă mai bine) sînt asaltați de oferte în dauna celor ce trăiesc viața străduitorilor lor în colibele din sat. Situația este prezentată ca fiind gravă; în unele regiuni din țară rivalitatea între tinerii ce-și pot procura mirese și cei fără asemenea posibilități poate duce la conflicte sîngeroase.

...Dacă ideea de a rămîne burlac n-a venit încă nimănui în Papua...

E. D.

Pe cursurile de apă ale Republicii Populare Chineze pot fi văzute adesea uriașe plute formate din tulpini de bambus. Această bogăție a Chinei populare este folosită în construcții și industria hîrtiei.

Aspect de la un miting organizat la Buenos Aires în semn de protest împotriva intervenției americane în Republica Dominicană.

„Am adoptat sistemul metric”. Afișele avînd înscris aceste cuvinte pun însă adeseori în încurcatură pe cumpărătoarele londoneze, obișnuite încă să socotească prețurile potrivit vechiului sistem britanic.

ANTISOL

Crema ecran pentru plajă

Datorită substanțelor active ce se găsesc încorporate în cremă: pro-salol S8 și siliconi 47 V 300, produsul acționează ca un ecran, lăsând să treacă nestinjenite radiațiile neiritante care bronzază pielea.